

@up

Περιοδική Έκδοση
Πανεπιστημίου Πατρών

3η περίοδος
τεύχος 5
Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2021

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

@UP: ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ-ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ

Κατερίνα Κωστίου - Γιάννης Παπαθεοδώρου (Τμήμα Φιλολογίας)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πάνος Αλεξόπουλος (Ιατρική Σχολή)

Θεόδωρος Αντωνικόπουλος (Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών-Πολυτεχνείο)

Μαρία Αργυροπούλου (Τμήμα Διοίκησης Τουρισμού)

Χρυσή Καραπαναγιώτη (Τμήμα Χημείας-Σχολή Θετικών Επιστημών)

Αρχόντω Τερζή (Τμήμα Λογοθεραπείας, ΣΕΑΥ)

Κώστας Τσεκούρας (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών-ΣΟΔΕ)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Φιλίω Βογιαντζή (Μονάδα Οικονομικής & Διοικητικής Υποστήριξης Ε.Λ.Κ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών)

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

σχεδιασμός τεύχους: PENCILCASE

ΜΟΝΙΜΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Διονυσία Αγγελοπούλου (Απόφ. Τμήματος Φιλολογίας, μεταπτ. φοιτήτρια ΕΑΠ)

Γιάννης Δίπλας (Τριτοετής φοιτητής Τμήματος Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής)

Όλια Καραγιάννη (Μεταπτ. φοιτήτρια Τμήματος Μηχανολόγων)

Διονύσης Κότσης (Τριτοετής φοιτητής Τμήματος Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής)

Αγγελική Ματράκα (Υποψ. διδάκτωρ Τμήματος Φιλολογίας)

Ματίνα Παρασκευά (Υποψ. διδάκτωρ Τμήματος Φιλολογίας)

Άντα Σαμαρά (Μεταπτ. φοιτήτρια Τμήματος Φιλολογίας)

Παναγιώτα Φωτεινοπούλου (Δευτεροετής φοιτήτρια Τμήματος Φιλολογίας)

Γιώργος Χαριτάτος (Υποψ. διδάκτωρ Τμήματος Φιλολογίας)

Δημήτρης Χείλαρης (Υποψ. διδάκτωρ Τμήματος Φιλολογίας)

Νικόλας Πατρώνης (Απόφοιτος του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών, Εκπρόσωπος των Π.Ο.Φ.Π.Π, Μεταπτυχιακός φοιτητής του Πανεπιστημίου Δ. Μακεδονίας)

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ

Αθανάσιος Αργυρίου, Μαρία Αργυροπούλου, Βίκτωρ Αρδίττης, Κώστας Βασιλόπουλος, Μάρω Γαλάνη, Βασίλης Γαλανόπουλος, Σταύρος Καλαϊτζίδης, Σταματία Καλλιβωκά, Δέσποινα Καλογιάννη, Ελένη Κουτσονάκου, Κατερίνα Κωστίου, Χαρά Λαγού, Κώστας Λογαράς, Δώρα Μονιούδη-Γαβαλά, Ευγενία Ορφανού, Μαρία Παπαγεωργίου, Γιάννης Παπαθεοδώρου, Νίκος Σοφής, Μενέλαος Σταματελάτος, Κώστας Τσεκούρας, Γιώργης Χαριτάτος, Δημήτρης Χρόνης

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

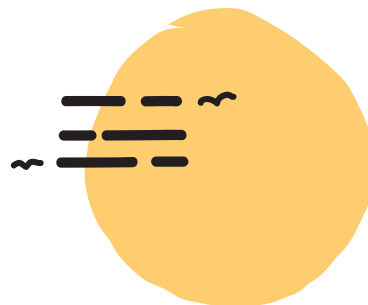
Συντάκτες της ύλης

Upatras Photo Gallery

Pexels.com / Unsplash.com

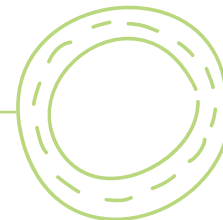
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

newsletter@upatras.gr

Ενυπόγραφα άρθρα και συνεντεύξεις δεσμεύουν μόνον τους συντάκτες τους. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση οποιουδήποτε μέρους της ύλης του @Up, αρκεί να είναι ακριβής και να αναφέρεται η πηγή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

EDITORIAL

ΕΞΙΣΩΣΕΙΣ (4)

UP-ΟΥΕΙΣ

ΧΑΜΗΛΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ: ΜΙΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΞΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ – [ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Α. ΑΡΓΥΡΙΟΥ](#) (6)

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΟΣ ΜΟΡΙΑΚΟΥ RAPID TEST ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΥΓΡΗΣ ΒΙΟΨΙΑΣ – [ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ](#) (9)

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΟΥ ΑΛ (ΑΡΓΙΛΙΟΥ) ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΑΘΥ ΩΚΕΑΝΟ ΜΕΧΡΙ... ΤΟΥΣ ΔΕΛΦΟΥΣ – [ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΟΦΗΣ](#), [ΕΛΕΝΗ ΚΟΥΤΣΟΝΑΚΟΥ](#), [ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΗΣ](#) (11)

ΜΝΕΜΕ LIBERATION PROMENADE PERFORMANCE – [ΜΑΡΩ ΓΑΛΑΝΗ](#) (14)

ΟΙ ΗΠΙΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ (SOFT SKILLS) ΑΡΩΓΟΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΝΕΑΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – [ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ](#) (16)

ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΟΘΟΝΗΣ (SCREEN READERS) – [ΕΥΤΕΝΙΑ ΟΡΦΑΝΟΥ](#) (18)

UP-ΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ

ΜΙΑ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ (ΜΕΡΟΣ Β΄) – [ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΖΑΒΙΤΣΑΝΟΥ](#), [ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΝΤΟΝΤΗ](#) (21)

(UNIVER)CITY

«ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΖΗΤΑΜΕ ΤΑΛΕΝΤΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΕΑΤΕΣ» – [ΒΙΚΤΩΡ ΑΡΑΙΤΤΗΣ](#) (23)

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ (ΠΡΟ)ΤΑΣΕΙΣ

ΤΟ ΑΣΤΡΟ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ – [ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ](#) (25)

ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΕΣ-ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

«ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ» – [ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΣΤΑΜΑΤΕΛΑΤΟΣ](#) (27)

Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ, ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ ΤΟΥ ΡΙΟΥ – [ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ](#) (29)

ΜΑΡΙΑ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΤΟΧΗΣ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ – [ΚΩΣΤΑΣ ΛΟΓΑΡΑΣ](#) (31)

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΖΩΙΟΠΟΥΛΟΣ, Ο ΚΛΕΦΤΗΣ ΤΩΝ ΤΖΙΤΖΙΦΩΝ – [ΔΩΡΑ ΜΟΝΙΟΥΔΗ-ΓΑΒΑΛΑ](#) (34)

ΕΙΝΜΑΛ ΙΣΤ ΚΕΙΝΜΑΛ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΒΑΣΤΑΧΤΗ ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΤΟΥ ΜΙΔΑΝ ΚΟΥΝΤΕΡΑ – [ΧΑΡΑ ΛΑΓΟΥ](#) (35)

ΕΝΑΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – [ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ](#) (36)

[UN]-STABLE: ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΜΙΚΡΟΥ ΜΗΚΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΔΕΟΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΜΟΥΣ – [ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΟΝΗΣ](#), [ΓΙΩΡΓΗΣ ΧΑΡΙΤΑΤΟΣ](#) (37)

LES TRADUCTEURS — ΟΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΣ – [ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΚΑΛΛΙΒΟΚΑ](#) (39)

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ (40)

Editorial

ΕΞΙΣΩΣΕΙΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΙΟΥ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Πρόσφατα δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (Τεύχος Β' 5629/02.12.2021) ο «ορισμός κριτηρίων, δεικτών ποιότητας και επιτευγμάτων για την κατανομή της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα». Εκεί, ανάμεσα στις άλλες αποφάσεις, διαβάζουμε πως «το τελικό ποσοστό κατανομής στο Α.Ε.Ι. της χρηματοδότησης του Υ.ΠΑΙ.Θ., ΑΕΙj για την επόμενη χρονιά υπολογίζεται σύμφωνα με την εξίσωση:

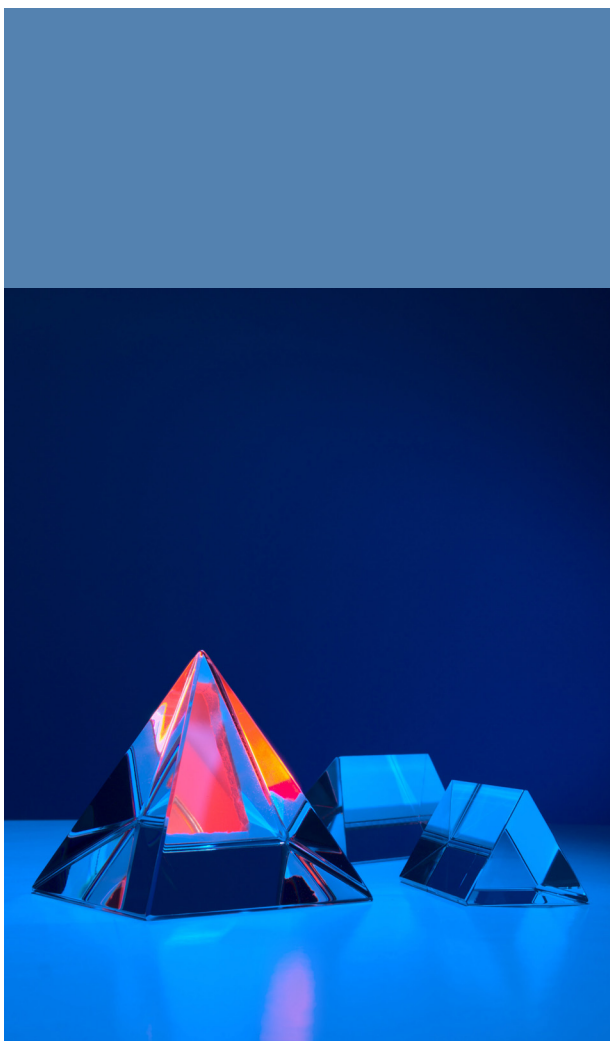
$$AEIj = \sum_{i=1}^8 W_i \times K_{i,j} \quad \%AEI = W_1 \times K_1 + W_2 \times K_2 + W_3 \times K_3 + W_4 \times K_4 + W_5 \times K_5 + W_6 \times K_6 + W_7 \times K_7 + W_8 \times K_8.$$

Ένα μέρος της δυσκολίας μας στην κατανόηση αυτής της εξίσωσης αναμφίβολα οφείλεται στο ότι εμείς, που υπογράφουμε αυτή τη στήλη, προερχόμαστε από τη Νεοελληνική Φιλολογία. Ωστόσο, πιστεύουμε πως πίσω από αυτή την εξίσωση που ορίζει το νέο τρόπο επιχορήγησης των ΑΕΙ (80% + 20%), υπάρχει μια άλλη πιο δύσκολη εξίσωση, που μένει να λυθεί. Εξαντλούνται, άραγε, οι πολιτειακές εγγυήσεις για τη στήριξη και την ανάπτυξη του ελληνικού δημόσιου Πανεπιστημίου σε αυτές τις ρυθμίσεις «μοριοδότησης» και στον υπολογισμό των επιμέρους δεικτών; Και πρέπει, άραγε, ο τρόπος και η διαδικασία χρηματοδότησης να καθορίζονται τόσο αναλυτικά με υπουργικές αποφάσεις, τη στιγμή μάλιστα που ολοένα και περισσότερο γίνεται λόγος για την «απο-γραφειοκρατικοποίηση» του Πανεπιστημίου και για τη θεσμική χειραφέτησή του από την ασφυκτική εποπτεία του Υπουργείου;

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Εδώ και σχεδόν δύο δεκαετίες, και κυρίως με αφορμή τη «συνταγματική ταυτότητα» του Πανεπιστημίου (το περίφημο «άρθρο 16»), η συζήτηση για τα ελληνικά ΑΕΙ παραμένει εγκλωβισμένη σε έναν διπλό άξονα αντιπαράθεσης. Η μια πλευρά αναδεικνύει μόνιμα τις παθογένειές τους, θεωρώντας πως το κύριο πρόβλημα εξαντλείται στα όργανα διοίκησης (Σύγκλητος vs Συμβούλιο Ιδρύματος), και σε θέματα διαχείρισης του φοιτητικού πληθυσμού (πτώση των βάσεων εισαγωγής, φαινόμενα βίας, προβληματικές ροές αποφοίτησης κλπ.). Η άλλη πλευρά αναδεικνύει τις δημοκρατικές και επιστημονικές κατακτήσεις του Πανεπιστημίου, εστιάζοντας στην περαιτέρω ανάγκη οικονομικής στήριξης της έρευνας. Καμία

από τις δύο πλευρές δεν έχει άδικο. Υπάρχουν επιμέρους όψεις της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που δικαιώνουν, διά γυμνού οφθαλμού, και τις δύο προσεγγίσεις. Η ίδια, άλλωστε, η ιδιαιτερότητα της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (διασπορά ομοειδών τμημάτων σε πολλές γεωγραφικές περιφέρειες, διαφορετικές «ταχύτητες» αξιολόγησης, μεταβαλλόμενες σχέσεις αποφοίτησης και ενσωμάτωσης στην αγορά εργασίας, άνιση «ανταγωνιστικότητα» μεταξύ Θετικών και Ανθρωπιστικών επιστημών κλπ.) οξύνει αυτά τα προβλήματα. Επιπλέον, στα χρόνια που πέρασαν, το ελληνικό δημόσιο Πανεπιστήμιο ακολούθησε και αυτό την ευρύτερη νομολογιακή και εκπαιδευτική σύγκλιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αποτέλεσμα να έχουν αμβλυνθεί οι αρχικοί περιορισμοί του άρθρου 16 και να επιτρέπεται μια νέα πολυτυπία της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (βλ. κολλέγια). Τα εκπαιδευτικά προσόντα, τα επαγγελματικά δικαιώματα αλλά και η ίδια η «κουλτούρα της γνώσης» αλλάζει, συμπαρασύροντας – και ενίοτε, αχρηστεύοντας – πολλές από τις προηγούμενες δομές.

Παρ' όλα αυτά, το ελληνικό δημόσιο Πανεπιστήμιο, πέρα από τα επιμέρους προβλήματά του, είναι φορέας ενός σημαντικού επιστημονικού δυναμικού, διαθέτει υψηλό συμβολικό κεφάλαιο, αποτελεί μοχλό οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, και έχει καθιερωθεί ως ο κατεξοχήν χώρος ανάπτυξης της κριτικής σκέψης. Αν συμφωνήσουμε σε αυτά, μπορούμε να προχωρήσουμε στο επόμενο ερώτημα: ποιο Πανεπιστήμιο θέλουμε, άραγε, για τον 21ο αιώνα, τον αιώνα, δηλαδή, της «μετα-βιομηχανικής» γνώσης, της τεχνητής νοημοσύνης, του υβριδικού συνδυασμού της «σύγχρονης» με την «α-σύγχρονη» εκπαίδευση, της κλιματικής αλλαγής, των καινούργιων βιοηθικών προκλήσεων, της διεθνούς κινητικότητας, του μετασχηματισμού της επαγγελματικής σταδιοδρομίας; Σήμερα, και ενόψει μάλιστα της κατάθεσης του νομοσχεδίου για τον στρατηγικό επανασχεδιασμό των ΑΕΙ, θα πρέπει ίσως να ξεκινήσουμε τη συζήτηση και τη διαβούλευση με μια μάλλον αυτονόητη παραδοχή: όπως δεν υπάρχει «φτηνή ανάπτυξη», έτσι δεν υπάρχει και «φτηνή γνώση». Αν οι «εξισώσεις» καταλήγουν απλώς σε περικοπές, τότε είμαστε πολύ μακριά από το πρότυπο μιας ισορροπημένης συμφωνίας για έναν προϋπολογισμό ανάπτυξης του Πανεπιστημίου. Αυτό που χρειάζεται είναι ένα «συμβόλαιο» για την Παιδεία. Η Πολιτεία οφείλει να εγγυηθεί την πλήρη θεσμική χειραφέτηση και τη διαρκή οικονομική στήριξη του Πανεπιστημίου· το Πανεπιστήμιο οφείλει να εγγυηθεί την ποιότητα της γνώσης, της διδασκαλίας και της έρευνας, με διαρκή κοινωνική λογοδοσία και αξιόπιστους μηχανισμούς αξιολόγησης. Όλοι το γνωρίζουμε, αλλά ας το ξαναπούμε: δεν λύνονται όλα με εξισώσεις.

Up-όψεις

ΧΑΜΗΛΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ: ΜΙΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΞΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Α. ΑΡΓΥΡΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ

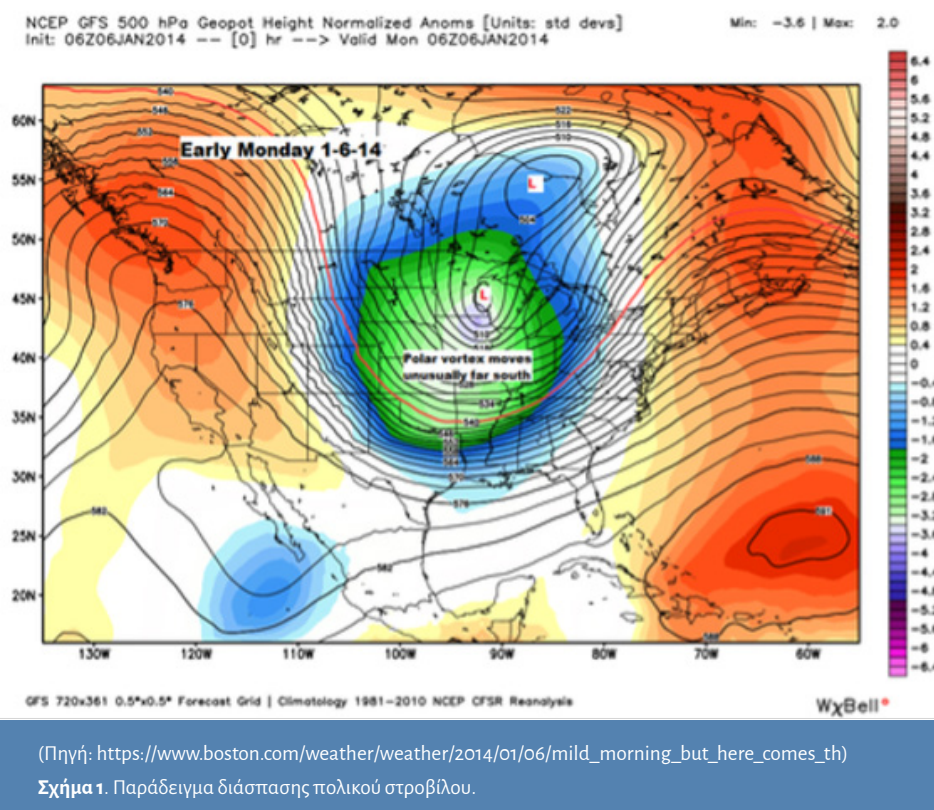
Το κλίμα – οι καιρικές συνθήκες που επικρατούν σε μια περιοχή ανάλογα με την εποχή – πάντα άλλαζε. Αλλάζει σήμερα και θα αλλάζει και στο μέλλον. Το κλίμα αλλάζει κατ' αρχάς λόγω της βαρυτικής επίδρασης στην τροχιά της Γης άλλων ουρανίων σωμάτων, με περιοδικότητα δεκάδων χιλιάδων ετών (κύκλοι Μιλάνκοβιτς). Το κλίμα αλλάζει και από άλλους παράγοντες, όπως π.χ. οι ηφαιστειακές εκρήξεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η σχετικά πρόσφατη έκρηξη του ηφαιστείου Πινατούμπο, που είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της μέσης πλανητικής θερμοκρασίας κατά 0,6 K περίπου, για τους δεκαπέντε μήνες που ακολούθησαν.

Εκτός από αυτά τα φυσικά αίτια, έχει προστεθεί η επίδραση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, η οποία προκαλεί την λεγόμενη ανθρωπογενή κλιματική αλλαγή. Χαρακτηριστικό της είναι σημαντικές μεταβολές μετεωρολογικών και κλιματικών παραμέτρων να εκδηλώνονται σε χρονικές κλίμακες πολύ μικρότερες απ' ό,τι οι αντίστοιχες της φυσικής μεταβλητότητας του κλίματος. Αποτέλεσμα της ανθρωπογενούς κλιματικής αλλαγής είναι η παρατηρούμενη συστηματική αύξηση της μέσης πλανητικής θερμοκρασίας της ατμόσφαιρας. Για τον λόγο αυτόν η έκφραση «παγκόσμια θέρμανση» έχει καταστεί σχεδόν συνώνυμη της παρατηρούμενης ανθρωπογενούς κλιματικής αλλαγής κατά τον εικοστό και εικοστό πρώτο αιώνα.

Όμως η έκφραση «παγκόσμια θέρμανση» -- αν και πλέον δεν αμφισβητείται -- είναι, σε κάποιο βαθμό, παραπλανητική. Μπορεί η μέση πλανητική θερμοκρασία να αυξάνεται, η κατανομή όμως αυτής της μεταβολής της θερμοκρασίας δεν είναι ομοιόμορφη, τόσο ως προς το γεωγραφικό μήκος και πλάτος, όσο και ως προς το υψόμετρο. Επίσης, η αύξηση της θερμοκρασίας -- υπερθέρμανση όπως διασταλτικά συνηθίζεται να αναφέρεται από αρκετά ειδησεογραφικά μέσα -- δεν αποτελεί τη μοναδική εκδήλωση της κλιματικής αλλαγής. Η ανθρωπογενής κλιματική αλλαγή προκαλεί αύξηση των ακραίων καιρικών φαινομένων, ορισμένα από τα οποία, όπως θα δούμε, εκδηλώνονται και με ακραίως χαμηλές θερμοκρασίες σε διάφορες περιοχές του πλανήτη.

Μπορεί τα μέσα ενημέρωσης να προβάλλουν κυρίως τα επεισόδια καύσωνα σε διάφορες χώρες, όπως έγινε το καλοκαίρι του 2021, τα οποία συνοδεύονται από καταστροφικές, μεγάλης έκτασης, πυρκαγιές, όμως, χαρακτηριστικά είναι και τα επεισόδια πολύ χαμηλών θερμοκρασιών στο βόρειο ημισφαίριο, όπως το πλέον πρόσφατο του Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου 2021 στην Ασία, στην Ευρώπη αλλά και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Τόσο ο Βόρειος, όσο και ο Νότιος Πόλος της Γης περιβάλλονται από εκτεταμένες αέριες μάζες (διαμέτρου της τάξης των χιλίων χιλιομέτρων) χαμηλής θερμοκρασίας και πίεσης. Οι αέριες αυτές μάζες κινούνται Ανατολικά, με αποτέλεσμα η ροή αέρα στον Βόρειο Πόλο να είναι αντίθετη από τους δείκτες του ρολογιού (δεξιόστροφη), στο Νότιο Πόλο να είναι αριστερόστροφη. Η βάση των αερίων μαζών βρίσκεται στη μέση τροπόσφαιρα, δηλαδή σε απόσταση, αναλόγως του γεωγραφικού πλάτους, τριών έως επτά χιλιομέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας. Η κορυφή τους βρίσκεται στη στρατόσφαιρα, δηλαδή σε υψόμετρο μεγαλύτερο των εννέα χιλιομέτρων και πάλι αναλόγως του γεωγραφικού πλάτους. Αυτές οι περιστρεφόμενες αέριες μάζες αποτελούν τους λεγόμενους στρατοσφαιρικούς πολικούς στροβίλους.

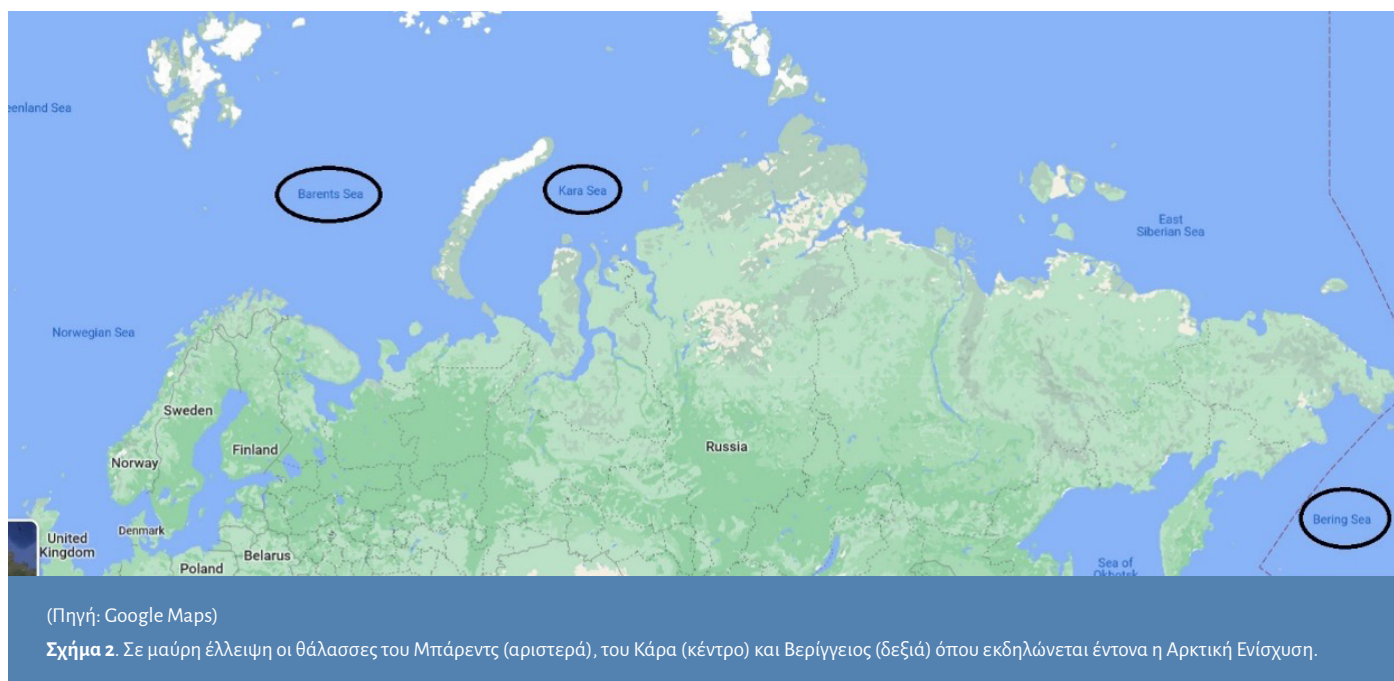
Κάτω από τον στρατοσφαιρικό πολικό στρόβιλο, υπάρχει ψυχρός αρκτικός ατμοσφαιρικός αέρας. Το όριο στην περιφέρεια του πολικού στρόβιλου αποτελεί το λεγόμενο πολικό μέτωπο. Η ισχύς του πολικού στρόβιλου εξαρτάται από την ταχύτητά του. Όταν ο αέρας περιστρέφεται με μεγάλη ταχύτητα, λέμε ότι ο πολικός στρόβιλος είναι ισχυρός και αντιστρόφως. Ένας ισχυρός πολικός στρόβιλος περιορίζει χωρικά τις ψυχρές αέριες μάζες, διατηρώντας τη δομή του. Όταν ο πολικός στρόβιλος εξασθενεί, η ροή γίνεται ασταθής. Η αστάθεια αυτή, σε συνδυασμό με την επίδραση των ατμοσφαιρικών κυμάτων Rossby, διασπά τον πολικό στρόβιλο σε δύο ή και περισσότερους στρόβιλους, οι οποίοι κινούνται προς τον ισημερινό, με αποτέλεσμα την εμφάνιση ασυνήθιστα χαμηλών θερμοκρασιών στα μέσα γεωγραφικά πλάτη. Η διάσπαση του πολικού στρόβιλου είναι γνωστή και ως αιφνίδια στρατοσφαιρική θέρμανση. Στο ακόλουθο σήμα απεικονίζεται η διάσπαση του πολικού στρόβιλου τον Ιανουάριο 2014, με ένα από τα νέα κέντρα του να έχει μετακινηθεί σε βόρεια γεωγραφικά πλάτη της περιοχής των 45° επάνω από τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ιδιαίτερως χαμηλές θερμοκρασίες, συνοδευόμενες από έντονες χιονοπτώσεις, εκδηλώθηκαν στην Ασία, την Ευρώπη, αλλά περισσότερο στις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2021. Η ένταση των καταιγίδων που προκλήθηκαν ήταν τέτοια ώστε το δίκτυο παραγωγής και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στο Τέξας των ΗΠΑ κατέρρευσε. Το κόστος της προκληθείσας καταστροφής αποτιμήθηκε μεγαλύτερο και από αυτό που είχε προκληθεί λόγω του συνόλου των τυφώνων της περιόδου του 2020 στον Βόρειο Ατλαντικό. Αποτέλεσμα της εκδήλωσης του φαινομένου αυτού ήταν ότι επανέφερε στο προσκήνιο τη συζήτηση για το κατά πόσο η (ανθρωπογενής) κλιματική αλλαγή συμβάλλει στην εκδήλωση ακραίων καιρικών φαινομένων και τον χειμώνα.

Μια από τις χαρακτηριστικότερες εκδηλώσεις της κλιματικής αλλαγής είναι η λεγόμενη Αρκτική Ενίσχυση, η αύξηση δηλαδή της θερμοκρασίας στην Αρκτική με ρυθμό διπλάσιο ή τριπλάσιο απ' ό,τι η θερμοκρασία του υπολοίπου πλανήτη. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην μείωση των παγετώνων στην αρκτική και την αντικατάστασή τους από υδάτινες επιφάνειες ή ξηρά, που ανακλούν λιγότερο την προσπίπτουσα ηλιακή ακτινοβολία – άρα την απορροφούν περισσότερο, ενισχύοντας την υπερθέρμανση του πλανήτη. Η Αρκτική ενίσχυση συνεισφέρει περαιτέρω στην τήξη των παγετώνων, στην αύξηση της στάθμης των ωκεανών, στην εμφάνιση εντονότερων δασικών πυρκαγιών στην Αρκτική και την τήξη του παγωμένου υπεδάφους.

Η έρευνα έχει δείξει ότι η Αρκτική ενίσχυση έχει επηρεάσει περισσότερο τις Θάλασσες του Μπάρεντς, του Κάρα και τη Βερίγγειο (βλ. Σχήμα 2).

Οι έντονες χιονοπτώσεις και η αυξημένη χιονοκάλυψη σε μεγάλα γεωγραφικά πλάτη, αλλά και κατά μήκος της Ευρασίας κατά τη χειμερινή περίοδο, μπορούν επίσης να ερμηνευθούν από την Αρκτική ενίσχυση· η αύξηση της υδάτινης επιφάνειας συνεπεία της τήξης των θαλασσιών παγετώνων έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της διαθέσιμης υγρασίας στην ατμόσφαιρα της Αρκτικής.

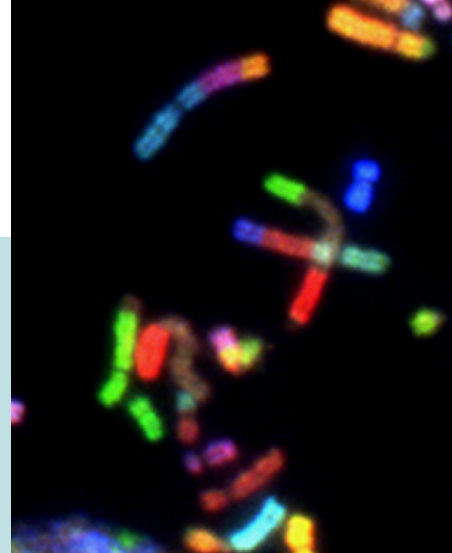
Τελευταία, η έρευνα επικεντρώνεται στην υπόθεση της συμβολής της Αρκτικής ενίσχυσης στην ψύξη της ατμόσφαιρας των μέσων πλατών, στα οποία βρίσκεται και η χώρα μας. Μια από τις θεωρίες που έχουν διατυπωθεί συσχετίζει την ψύξη αυτή με τους στρατοσφαιρικούς πολικούς στροβίλους. Η μείωση των θαλασσιών παγετώνων, σε συνδυασμό με την αύξηση της χιονοκάλυψης, αυξάνουν την πιθανότητα ισχυρότερης Σιβηρικής έξαρσης υψηλών πιέσεων, με αποτέλεσμα τη διοχέτευση μεγαλύτερης ενέργειας ατμοσφαιρικών κυμάτων από την τροπόσφαιρα προς τα ανώτερα στρώματα της ατμόσφαιρας, δηλαδή προς την στρατόσφαιρα. Όπως εξηγήσαμε παραπάνω, η μεταφορά αυτή ενέργειας από την τροπόσφαιρα στην στρατόσφαιρα, μπορεί να προκαλέσει την αιφνίδια στρατοσφαιρική θέρμανση και την συνεπακόλουθη έντονη χειμερινή κακοκαιρία στο βόρειο ημισφαίριο, λόγω της διάσπασης του στρατοσφαιρικού πολικού στροβίλου.

Συμπερασματικά, με το σύντομο αυτό άρθρο θέλουμε να επιστήσουμε την προσοχή του αναγνώστη στο ότι η εμφάνιση έντονων καιρικών φαινομένων στο Βόρειο Ημισφαίριο κατά την χειμερινή περίοδο, τα οποία πολλές φορές συνοδεύονται από ιδιαίτερες χαμηλές θερμοκρασίες, δεν αντίκειται (και δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως επιχείρημα για το αντίθετο) στο γεγονός ότι ο πλανήτης διέρχεται μια περίοδο γενικότερης αύξησης της θερμοκρασίας, συνεπεία της ανθρωπογενούς κλιματικής αλλαγής. Οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής είναι πολλαπλές και εκδηλώνονται με διαφορετικές μεταβολές στις διάφορες περιοχές της Γης, λόγω της πολυπλοκότητας και του μη γραμμικού δυναμικού χαρακτήρα του κλιματικού μας συστήματος. Η ανάγκη της λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα για την ανθρωπότητα.

από τη

ζωή

της πανεπιστημιακής
κοινότητας

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΟΣ ΜΟΡΙΑΚΟΥ RAPID TEST ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΥΓΡΗΣ ΒΙΟΨΙΑΣ

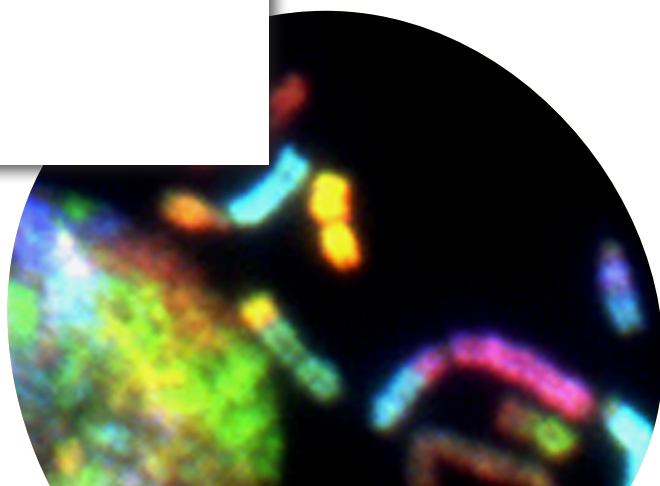
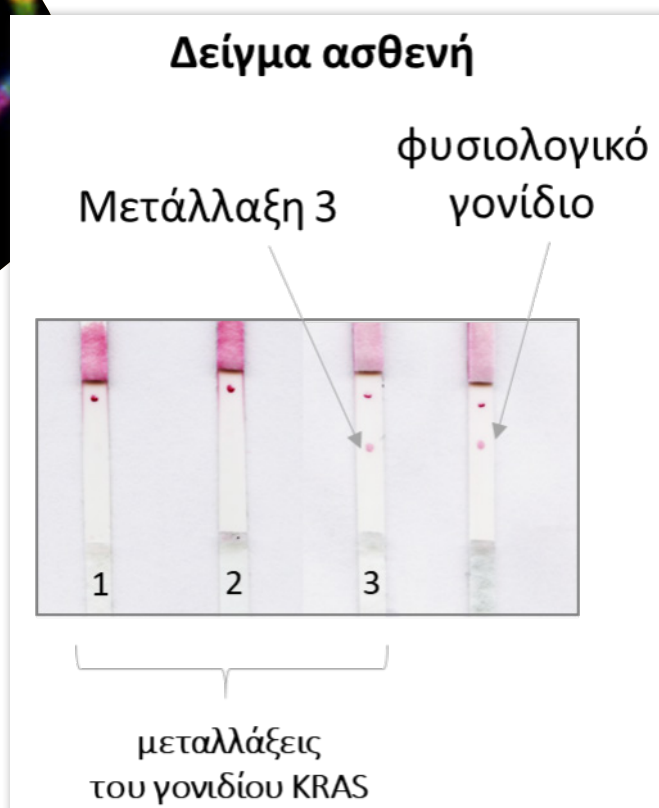
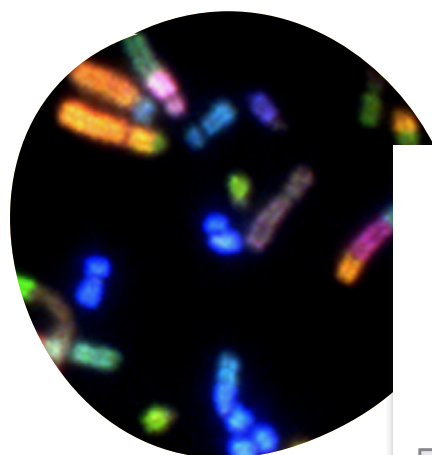
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ
ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΧΗΜΕΙΑΣ

Η υγρή βιοψία προσφέρει μια μη επεμβατική, εύκολη, γρήγορη και εναλλακτική προσέγγιση της κοινής επεμβατικής βιοψίας για την έγκαιρη διάγνωση του καρκίνου και την παρακολούθηση της εξέλιξης του όγκου σε πραγματικό χρόνο. Με τις υγρές βιοψίες έχουμε τη δυνατότητα να αξιολογήσουμε διάφορους βιοδείκτες για την έγκαιρη ανίχνευση του καρκίνου, ώστε να παρέχεται μία αποτελεσματική και εξατομικευμένη θεραπεία και να είναι δυνατή η παρακολούθηση της ανταπόκρισης του κάθε οργανισμού στην θεραπεία. Χρησιμοποιώντας δείγματα σωματικού υγρού, οι υγρές βιοψίες μπορεί να είναι η ιδανική προσέγγιση για την ανίχνευση αυτών των βιοδεικτών ή των προϊόντων πρωτευνόντων ή μεταστατικών όγκων. Η υγρή βιοψία αναμένεται να παράσχει πιο έγκυρες πληροφορίες από την επεμβατική βιοψία του ιστού, λόγω της παρακολούθησης της εξέλιξης της νόσου σε πραγματικό χρόνο. Επίσης, η παρακολούθηση της νόσου μπορεί να επιτρέψει στους κλινικούς ιατρούς, να υιοθετήσουν τη βέλτιστη θεραπευτική στρατηγική. Η υγρή βιοψία αντιπροσωπεύεται κυρίως, από κύτταρα όγκου που κυκλοφορούν στο αίμα (circulating tumor cells, CTC), κυκλοφορούντα μόρια DNA του όγκου (circulating tumor DNA, ctDNA), κυκλοφορούντα μικρά μόρια RNA (microRNAs) και ειδικά σωματίδια, τα εξωσώματα, που εκκρίνονται από τους όγκους.

Η ομάδα της Αναλυτικής Χημείας του Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Πατρών (Παναγιώτα Καλλιγοσφύρη, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, Δέσποινα Καλογιάννη, Επίκουρη Καθηγήτρια), σε συνεργασία με την ομάδα Ανατομίας - Ιστολογίας - Εμβρυολογίας του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών (Σοφία Νίκου, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, Βασιλική Μπράβου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια) και του Τμήματος Ογκολογίας του Γενικού Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Πατρών (Σοφία Καρτέρη, Ερευνήτρια, Χαράλαμπος Καλόφωνος, Καθηγητής) ανέπτυξε ένα γρήγορο μοριακό τεστ τύπου ταινίας (μοριακό 'rapid test') για εφαρμογές σε υγρή βιοψία σαν μία μη επεμβατική εναλλακτική προσέγγιση για την έγκαιρη διάγνωση καρκίνου, η οποία αποτελεί και μία στοχευμένη θεραπεία. Είναι η πρώτη φορά, που αναπτύσσεται ένα τέτοιο τεστ για την ανίχνευση ctDNA. Τα μόρια ctDNA είναι μικρές αλληλουχίες δίκλωνου DNA, οι οποίες εκκρίνονται από τους όγκους. Χαρακτηριστικό τους είναι ότι φέρουν συγκεκριμένες γενετικές μεταλλάξεις, οι οποίες δεν εμφανίζονται στο φυσιολογικό DNA που κυκλοφορεί ελεύθερο στο αίμα (cell-free DNA, cfDNA). Οι μεταλλάξεις αυτές είναι άμεσα εξαρτώμενες από τον τύπο του καρκίνου και έχουν πρόσφατα χρησιμοποιηθεί σαν νέοι υποσχομένοι βιοδείκτες υγρής βιοψίας. Η ανίχνευση του ctDNA αποτελεί πρόσκληση, επειδή είναι δύσκολα διακριτό από το φυσιολογικό cfDNA, απαντάται σε πολύ μικρές ποσότητες στο αίμα, αποτελώντας μόλις το 1% του φυσιολογικού cfDNA και λόγω του μικρού μεγέθους και χρόνου ζωής (15 λεπτά έως 2,5 ώρες).

Το προτεινόμενο μοριακό 'rapid test' ανιχνεύει γρήγορα το ctDNA σε δείγματα αίματος ασθενών με καρκίνου του παχέος εντέρου. Ως μοντέλο χρησιμοποιήσαμε το γονίδιο KRAS, μεταλλάξεις του οποίου έχουν συσχετισθεί με τον συγκεκριμένο καρκίνο. Η αναλυτική μέθοδος περιλαμβάνει: α) απομόνωση του εξωκυττάριου DNA από αίμα, β) ενίσχυση του τμήματος του γονιδίου που περιέχει τις μεταλλάξεις και γ) ανίχνευση των μεταλλάξεων με το τεστ. Η ανίχνευση πραγματοποιείται με γυμνό μάτι εντός 10 λεπτών, χρησιμοποιώντας ναοσωματίδια χρυσού, τα οποία έχουν έντονο ερυθρό χρώμα. Μία ερυθρά κηλίδα εμφανίζεται στην διαγνωστική ταινία του τεστ στην περίπτωση ύπαρξης μίας μετάλλαξης (συνολικά μελετήθηκαν 3 μεταλλάξεις), ενώ μία δεύτερη ερυθρά κηλίδα σχηματίζεται ως επιβεβαίωση της σωστής λειτουργίας του τεστ.

Το γρήγορο μοριακό τεστ πλεονεκτεί έναντι άλλων τεχνικών κυρίως, λόγω της απλότητας της κατασκευής και της χρήσης του, της γρήγορης ανάλυσης και του χαμηλού κόστους του. Η ανίχνευση γίνεται με γυμνό μάτι εντός 10 λεπτών, ενώ δε χρειάζεται ακριβό εξοπλισμό ή ιδιαίτερα εξειδικευμένο προσωπικό. Η συνολική ανάλυση ολοκληρώνεται εντός 3 ωρών. Επίσης, το μοριακό γρήγορο τεστ, το οποίο αναπτύχθηκε από την ομάδα μας, είναι καθολικό, κάτι, το οποίο σημαίνει, ότι μπορεί εύκολα να εφαρμοστεί για την ανίχνευση πληθώρας διαφορετικών μεταλλάξεων ctDNA, στοχεύοντας διαφορετικά είδη καρκίνου, καθώς η μοριακή αναγνώριση του βιοδείκτη πραγματοποιείται πριν την ανάλυση με το τεστ. Μελλοντικά, με κατάλληλη τροποποίηση, ώστε να είναι πιο προσιτό στον τελικό χρήστη, το μοριακό αυτό τεστ θα μπορεί εύκολα να υιοθετηθεί σε κλινικές αναλύσεις ρουτίνας.

«ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΟΥ ΑΙ (ΑΡΓΙΛΙΟΥ) ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΑΘΥ ΩΚΕΑΝΟ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥΣ ΔΕΛΦΟΥΣ»

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΟΦΗΣ, ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

ΕΛΕΝΗ ΚΟΥΤΣΟΝΑΚΟΥ, ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΗΣ, ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΛΟΓΙΑΣ

Στο Τμήμα Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Πατρών ιδρύθηκε το 2019 το UPatras SEG Student Chapter ως φοιτητικό παράρτημα της Society of Economic Geologists. Το παράρτημα αριθμεί 20 μέλη από προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, οι οποίοι ενδιαφέρονται για τα αντικείμενα της Κοιτασματολογίας - Οικονομικής Γεωλογίας, αλλά και τις μεθόδους έρευνας, αναζήτησης, επιβεβαίωσης και εκμετάλλευσης ορυκτών πρώτων υλών. Το παράρτημα UPatras SEG Student Chapter επενδύει στη μεταλαμπάδευση της γνώσης μέσω δράσεων, όπως σεμινάρια, συναντήσεις και γεωλογικές εξορμήσεις στην ύπαιθρο. Ο θεσμός των φοιτητικών παραρτημάτων της SEG, ο οποίος λειτουργεί σε 33 χώρες τις τελευταίες δεκαετίες, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία επαφής μεταξύ των φοιτητών από διαφορετικές χώρες, αλλά και μεταξύ ειδικών γεωεπιστημόνων από τον ακαδημαϊκό χώρο, τα ερευνητικά κέντρα και τη βιομηχανία. Το φοιτητικό παράρτημα του UPatras λειτουργεί υπό την επίβλεψη του Ακαδημαϊκού Συμβούλου (Faculty Advisor/Sponsor) Δρ. Σταύρου Καλαϊτζίδη, Αναπληρωτή Καθηγητή του Τμήματος Γεωλογίας (Fellow Member της SEG) και του Industry Advisor/Sponsor Δρ. Γεώργιου Φαλαλάκη, Fellow Member της SEG.

Τηρώντας όλα τα υγειονομικά πρωτόκολλα (βεβαίωση εμβολιασμού ή rapid/self test), πραγματοποιήθηκε γεωλογική εκδρομή στη Μεταλλευτική Επαρχία Βωξίτη της Ζώνης Παρνασσού – Γκιώνας, κατά το χρονικό διάστημα 19–21 Ιουλίου 2021. Σκοπός της γεωλογικής εξόρμησης, ήταν η εκπαίδευση των μελών του παραρτήματος στη γεωλογία του βωξίτη και η κατανόηση του γενετικού τους μοντέλου. Καθ' όλη την διάρκεια της γεωλογικής εκδρομής πραγματοποιήθηκε βιντεοσκόπηση, με σκοπό τη δημιουργία βίντεο αναφορικά με τις δράσεις του UPatras SEG Student Chapter με τίτλο *Το ταξίδι του ΑΙ (αργιλίου) από τον βαθύ ωκεανό μέχρι... τους Δελφούς*, το οποίο και συμμετείχε στον Διεθνή διαγωνισμό Student Chapter Virtual Field Trip Competition, που οργάνωσε το University of Toronto SEG Student Chapter, κερδίζοντας το 2ο βραβείο. Συνολικά συμμετείχαν 20 Πανεπιστήμια και το 1ο Βραβείο κέρδισε το Industrial University of Santander από την Κολομβία.

Η πρώτη μέρα αφορούσε τον υπαίθριο προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των μητρικών πετρωμάτων γένεσης του βωξίτη, με επίσκεψη στις οφιολιθικές εμφανίσεις στην περιοχή του Καλλίδρομου. Οι οφιολίθοι αποτελούν ένα σύμπλεγμα πετρωμάτων, τα οποία δημιουργήθηκαν από εκχύσεις μαγμάτων, υπερβασικής, βασικής και ενδιάμεσης σύστασης, σε βαθιές ωκεάνιες λεκάνες.

Την δεύτερη μέρα οι εκδρομείς επισκέφθηκαν το μουσείο και τον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών. Μια διαφορετική προσέγγιση της γεωλογίας, σε σχέση με αυτήν που έχουν συνηθίσει οι φοιτητές στις ασκήσεις υπαί-

θρου του τμήματος, μέσα από την σύνθετη οπτική γεωλογίας και αρχαιολογίας. Η αίσθηση του χρόνου για τις επιστήμες της γεωλογίας και της αρχαιολογίας σίγουρα διαφέρει, αλλά σε αυτό, στο οποίο συμφωνούν και οι δυο κλάδοι, είναι το γεγονός, ότι οι Δελφοί αποτελούν ένα κομβικό σημείο στο ταξίδι από το παρελθόν στο παρόν. Η Πυθία θεωρείται ο συνδετικός κρίκος των δύο προαναφερθέντων κλάδων. Η Πυθία είναι εκείνη που γεμίζει ερωτηματικά, τόσο από το καθαγιασμένο νερό της Κασταλλίας πηγής απ' όπου έπινε και πλενόταν, όσο και από τις αναθυμιάσεις και την έκσταση, στην οποία περιερχόταν. Αυτά ήταν ικανά να προβληματίσουν τον

ίδιο τον Πλούταρχο, ο οποίος προσπάθησε να δώσει τη δική του εξήγηση, που δεν ήταν άλλη από το γεγονός ότι τα ευωδιαστά αέρια, που αναδύονταν από τη ρωγμή, έριχναν την ιέρεια σε μια παράξενη έκσταση.

Χιλιάδες χρόνια μετά, η συμβολή των αρχαίων φιλοσόφων είναι εξαιρετικά σημαντική στην σημερινή επιστήμη. Ο Πλούταρχος δεν διατύπωσε κάποια αναληθή εξήγηση και στο σημείο αυτό η επιστήμη της Γεωλογίας αποκτά για ακόμη μια φορά πρωταγωνιστικό ρόλο. Συγκεκριμένα, σήμερα, γνωρίζουμε ότι στο μαντείο των Δελφών εκλύονται αέριοι υδρογονάνθρακες, των οποίων τα μητρικά πετρώματα δεν έχουν ακόμα επιβεβαιωθεί, αν και στην περιοχή αναπτύσσονται βιτουμινούχοι ασβεστόλιθοι.

Στη συνέχεια, επισκεφτήκαμε και μελετήσαμε επιφανειακές εμφανίσεις του βωξιτικού ορίζοντα b1 στην ανθρακική πλατφόρμα της ζώνης Παρνασσού – Γκιώνας.

Η τρίτη μέρα είχε ως αφετηρία το μεταλλευτικό πάρκο Φωκίδας στο 51ο χλμ. της Ε.Ο. Λαμίας – Άμφισσας, γνωστό και ως Βαγονέτο. Εκεί η στοά 850, η οποία λειτουργούσε ως μεταλλείο εκμετάλλευσης του b3 ανώτερου βωξιτικού ορίζοντα της περιοχής, αποτελεί μια προσομοίωση από τη ζωή των Ελλήνων μεταλλωρύχων του 20ου αιώνα. Στη στοά αυτή, μπορεί κανείς να έρθει σε επαφή με τον εξοπλισμό (τρυπάνια χειρός, εκρηκτικό υλικό, μέσα ατομικής προστασίας) και τα μηχανήματα που χρησιμοποιούσαν εκείνη την εποχή οι μεταλλωρύχοι. Με την βοήθεια των ακουστικών μέσων (διηγήσεις, μουσική υπόκρουση, ρεαλιστικοί ήχοι μεταλλείου, διάλογοι εργατών κ.ά.) ο παρατηρητής βιώνει μέσα από τα δικά του μάτια τη διαδικασία της εκμετάλλευσης του βωξίτη, αλλά και την τεχνο-

Το UPatras SEG Student Chapter στον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών.

Από τα αριστερά: Νίκος Σοφής, Μαρία Φωτακέλη, Νίκη Μαρκή, Κατερίνα Καραμπιτιάνη, Άννα-Μαρία Κετσιλή, Παρασκευή Στέκα, Ευθύμιος Ντούρος, Ηλιάνα Τσιώτου, Απόλλων-Μάριος Ρίζος, Παναγιώτης Καρούτσος, Κωνσταντίνος Περλέρος, Γιώργος Δρούκας, Ελένη Κουτσονάκου, Γεωργία Παπαπαύλου, Γιώργος Πλόμης, Ιάσωνας Πανέτας-Φελούρης, Σταύρος Καλαϊτζίδης. Η λήψη της φωτογραφίας από τον Κωνσταντίνο Βαβαρούτα (υπεύθυνο κινηματογράφησης).

Από την επίσκεψη του UPatras SEG Student Chapter επιφανειακές εμφανίσεις του βωξιτικού ορίζοντα b1 στην ανθρακική πλατφόρμα της ζώνης Παρνασσού-Γκιώνας

λογική εξέλιξη και την εξέλιξη των συνθηκών εργασίας. Η ξενάγηση συνεχίστηκε στον εκθεσιακό χώρο μεταλλευτικής ιστορίας, όπου χρησιμοποιούνται σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα στην ειδικά διαμορφωμένη πτέρυγα του Βαγονέτου. Εκεί, προβλήθηκαν ιστορίες παλιών μεταλλωρύχων, μέσω των οποίων γίνεται αντιληπτή η ιστορική σημασία της εκμετάλλευσης στην εξέλιξη και ανάπτυξη της περιοχής.

Η μέρα τελείωσε με την επίσκεψη σε θέση εξερεύνησης -γεώτρησης της εταιρείας IMERYS, όπου οι φοιτητές ήρθαν σε επαφή με ειδικό συνεργείο γεωτρυπανιστών και εργοδηγών υπό την εποπτεία των γεωλόγων υπαίθρου της εταιρείας. Είχαν την ευκαιρία, να λάβουν τεχνικές γνώσεις πάνω στη χρήση των γεωτρυπάνων, αλλά και να παρατηρήσουν σε πραγματικό χρόνο τη διαδικασία της διάτρησης και πυρηνοληψίας.

Τη βιντεοσκόπηση και την επιμέλεια της παραγωγής ανέλαβε ο φοιτητής του Τμήματος Γεωλογίας, Κωνσταντίνος Βαβαρούτας, ενώ στις παρουσιάσεις έλαβαν μέρος οι φοιτητές Γεωλογίας: Ελένη Κουτσουνάκου, Ηλιάνα Τσιώτου, Παναγιώτης Καρούτσος, Ιάσωνας Πανέτας-Φελούρης και Ευθύμης Ντούρος.

Ο σύλλογος φοιτητών UPatras SEG Student Chapter ευχαριστεί θερμά τον ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πατρών και τη Society of Economic Geologists για τη χρηματοδότηση της δράσης, όπως επίσης την IMERYS - Bauxite Operations Greece, την GEOTEST και την Εφορεία Αρχαιοτήτων Φωκίδος για τη φιλοξενία στους χώρους τους.

Επίσης, θέλουμε να συγχαρούμε όλες τις Φοιτητικές Ομάδες, που συμμετείχαν στον Διαγωνισμό και παρήγαγαν τα υπέροχα vlogs, και ιδιαίτερα το αδελφικό Τμήμα του ΑΠΘ με μια εκπληκτική ξενάγηση στα Προσχωματικά Κοιτάσματα του Γαλλικού Ποταμού.

Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων βρίσκεται στο: <https://vimeo.com/612007601/21do5bb22c>

Για το vlog του UPatras πατήστε εδώ: <https://youtu.be/HKHUI4XQFeM>

Όλα τα vlogs μπορείτε να τα απολαύσετε εδώ:

<https://www.youtube.com/watch?v=cO4m6Pa9bvY&list=PLFohw7wk4zw7-yxMvZoUJX6mSY1yI-AYr&index=17>

Για περισσότερες πληροφορίες για το UPatras SEG Student Chapter:

<https://upatrassegstudentchapter.wordpress.com/>

Linkedin: <https://www.linkedin.com/in/upatras-seg-90bbo0219/>

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/upatrasseg/>

Instagram: https://www.instagram.com/upatras_seg/

e-mail: upatras.seg@gmail.com

skalait@upatras.gr / Γεωλογική Εξόρμηση του UPatras SEG Student Chapter

Από την επίσκεψη του UPatras SEG Student Chapter επιφανειακές εμφανίσεις του βωξιτικού ορίζοντα b1 στην ανθρακική πλατφόρμα της ζώνης Παρνασσού-Γκιώνας

Την Κυριακή 30 Οκτωβρίου, τελέστηκε η παράσταση «Μνήμη Απελευθέρωσης» σε σύνθεση και σκηνοθεσία της Μάρως Γαλάνη. Το έργο διαπραγματεύεται την απελευθέρωση της Πάτρας από τον ναζιστικό ζυγό και είναι ενταγμένη στο πρόγραμμα του Δήμου, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για τη στήριξη καλλιτεχνών που ξεκίνησε το 2020, από τον Πολιτιστικό Οργανισμό του Δήμου Πατρέων.

Σχεδιάστηκε ως ένα πολυμεσικό, πολύτεχνο project συλλογής ή καταγραφής μαρτυριών και σκέψεων για την κατοχή και την απελευθέρωση, ενώ αποτελεί μία παραστατική έρευνα τοπίου. Για το τελικό καλλιτεχνικό παραγόμενο, δεν επιλέξαμε μια θεατρική ή χορογραφική αφήγηση της ιστορίας, αλλά μια *promenade performance* έναν περίπατο στην πόλη, ένα βίωμα του σώματος στο χώρο. Μέσα στο αρχιτεκτονικό, κοινωνικό τοπίο της, η πόλη μας καθοδηγεί να βιώσουμε την ιστορία της και προετοιμάζει το σώμα για την οικειοποίηση της ιστορίας. Διότι Τοπίο δεν είναι απλά το φυσικό ανάγλυφο και η μορφολογία του εδάφους, δεν είναι το σύνολο των χρωμάτων και των ήχων που αναβιώνουν γνωστικές και συναισθηματικές εμπειρίες, αλλά όλα αυτά μαζί και συνάμα η ιστορική μνήμη του τοπίου.

Μέσα από την προσπάθεια αυτή της ιστορικής αφήγησης, θελήσαμε να μορφοποιήσουμε με τη ζωντανή δράση της *performance* το συλλογισμό των σκέψεών μας για την ιστορία, τον κόσμο, την ελευθερία και την αλήθεια. Να δούμε την μικροϊστορία να συνδιαμορφώνει μαζί με τις ηρωικές πράξεις την ιστορία της πόλης. Επομένως, το ποιητικό να συνδέεται με το πολιτικό.

Τη σύνθεση, τη σκηνοθεσία και τη χορογραφία της *promenade performance* έκανε η Μάρω Γαλάνη, κοστούμια η Κολοκοτσά Δέσποινα και η σύνθεση της μουσικής συντελέστηκε από τον Φραγκάκη Αλέξη.

Στην *performance* συμμετείχαν συνολικά είκοσι ερμηνευτές, οι επαγγελματίες ηθοποιοί: Γαρόζης Ν., Γκλαβά Μ., Θεοδωροπούλου Δ., Κατσάμπας Γ., Σπυράκη Ο., οι ερασιτέχνες ερμηνευτές του studio DERIDA: Δουλουκιτάκη Σ, Καραπαναγιώτη Χ., Κορδέλα Σ., Λαμπρίδου Μ., Μάρκου Β., Χατζόπουλος Π. και οι χορεύτριες της ομάδας trA 10+1 του ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστημίου Πατρών: Γραμματικάκη Μ., Μερεού Δ, Μητρούλια Μ., Μουσαβερé Χ. Πολίτη Θ.

Τα κείμενα ήταν των Ελλήνων συγγραφέων Λάζαρη Β. και Δημητριάδη Δ., τα οποία αποτελούν ιστορικά ντοκουμέντα, προσωπικές μαρτυρίες και λόγια των μελών της ομάδας.

Οι θεατές ήταν απόλυτα παρόντες, ενεργοί και εξαιρετικοί. Ακολούθησαν με συμμετοχικότητα μια μεγάλη διαδρομή μέσα στο φυσικό και αστικό τοπίο της πόλης, από το δασύλλιο ως τα Υψηλά Αλώνια, με υποδειγματική πειθαρχία. Οι δράσεις στους σταθμούς αυτής της χάρτας, η οποία αποτύπωνε την ψυχογραφική γεωγραφία του συμβάντος της απελευθέρωσης της πόλης τους συγκίνησε βαθιά.

ΟΙ ΗΠΙΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ (SOFT SKILLS) ΑΡΩΓΟΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΝΕΑΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Η ομάδα του έργου Erasmus+ UPENSKILLS και οι Επιστημονικές Φοιτητικές Ομάδες του Πανεπιστημίου Πατρών ένωσαν τις δυνάμεις τους για τη διοργάνωση της εκδήλωσης Soft Skills for the Youth, η οποία πραγματοποιήθηκε με επιτυχία και με ευρεία ανταπόκριση και συμμετοχή στο Συνεδριακό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών την Πέμπτη 11 Νοεμβρίου και ώρα 17:00 μ.μ. Η εκδήλωση αυτή είχε ως θέμα την καλλιέργεια των ήπιων δεξιοτήτων (soft skills), οι οποίες μπορούν να βοηθήσουν στον τομέα της απασχόλησης των νέων και της νεανικής επιχειρηματικότητας. Εκατό (100) συμμετέχοντες από την Ελλάδα και δέκα (10) από το εξωτερικό (Γαλλία, Κροατία, Ιταλία, Πορτογαλία και Ουγγαρία), τηρώντας όλα τα προβλεπόμενα υγειονομικά μέτρα λόγω της πανδημίας, συναντήθηκαν στην Πανεπιστημιούπολη για την ανταλλαγή ιδεών και γνώσης.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης αναδείχθηκαν τα αποτελέσματα της ευρωπαϊκής έρευνας αναγκών των νέων για τις ήπιες δεξιότητες και παρουσιάστηκαν τα εκπαιδευτικά εργαλεία, τα οποία αναπτύχθηκαν για την καλλιέργειά τους στο πλαίσιο του έργου Erasmus+ UPENSKILLS. Το ενδιαφέρον του

κοινού προκάλεσε ο καινοτόμος τρόπος παρουσίασης (lightning talk/data blitz), με τον οποίο οι εκπρόσωποι 14 επιστημονικών φοιτητικών ομάδων μίλησαν για τον τρόπο, με τον οποίο η εμπειρία του εθελοντισμού στις ομάδες τους καλλιέργησε ήπιες δεξιότητες, που φυσικά είναι απαραίτητες για την επαγγελματική τους εξέλιξη και αποκατάσταση. Ενδεικτικά, οι φοιτητές αναφέρθηκαν στις δεξιότητες της ηγεσίας, της συνεργατικότητας, της διαχείρισης κρίσεων και άγχους, της ενσυναίσθησης, της κοινωνικής νοημοσύνης, της προσαρμοστικότητας, της διαχείρισης χρόνου και εργασίας υπό πίεση, επικοινωνίας, του καλού ακροατή και της ομαδικότητας. Μετά τις παρουσιάσεις, συνεχίστηκε η ανταλλαγή απόψεων με στόχο ένα πλαίσιο κοινής δράσης, ενώ ακολούθησε δικτύωση με ψηφιακό ενημερωτικό υλικό στα κιόσκια των φοιτητικών ομάδων, τα οποία είχαν στηθεί στο φουαγιέ του Συνεδριακού κέντρου αποκλειστικά για την εκδήλωση.

Οι Επιστημονικές Φοιτητικές Ομάδες του Πανεπιστημίου Πατρών που πήραν μέρος ήταν οι εξής:

AIESEC Patras, BEST Patras, Children Festival of DESECE, Drasi P.T.D.E, EESTEC LC Patras, EUROAVIA Patras, GPSF Patras, HelMSIC Patras, IEEE SB Upatras, iGEM Patras 2021, Mindspace Patras, Permed Festival, Σύλλογος-Συνέδριο Φοιτητών Φαρμακευτικής Ελλάδος (ΣΦΦΕ) και Φρύνιχος.

Την εκδήλωση υποστήριξαν το Τμήμα Έρευνας, Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας του ΕΛΚΕ, η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης, καθώς και το Τμήμα Απασχόλησης, Σταδιοδρομίας και Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Πατρών.

Το έργο Upgrading Entrepreneurship Skills-UPENSKILLS έχει ως στόχο την αναβάθμιση της νεανικής επιχειρηματικότητας μέσω της καλλιέργειας ήπιων δεξιοτήτων. Το έργο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2019-2-LV02-KA205-002710) και συμμετέχουν φορείς από επτά ευρωπαϊκές χώρες (Λεττονία, Κροατία, Νορβηγία, Ισπανία, Ιταλία, Πολωνία και Ελλάδα). Η ομάδα του έργου UPENSKILLS στο Πανεπιστήμιο Πατρών αποτελείται από τους Κ. Τσεκούρα, Καθηγητή και Επιστημονικό Υπεύθυνο του έργου, Εμ. Τζαγκαράκη, Επ. Καθηγητή, Β. Δασκάλου, ΕΔΙΠ (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών) και Μ. Κομνηνού, Ακαδημαϊκή Υπότροφο (Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων).

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στον ιστότοπο του έργου <http://upenskills.eu/> και στην fb σελίδα <https://www.facebook.com/upenskills.eu>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της δημοσίευσης δεν αποτελεί έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΟΘΟΝΗΣ (SCREEN READERS)

ΕΥΓΕΝΙΑ ΟΡΦΑΝΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΣ

ΜΟΝΑΔΑ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Οι αναγνώστες οθόνης είναι εργαλεία που επιτρέπουν σε άτομα με προβλήματα όρασης ή γνωστικές αναπηρίες να διαβάσουν το κείμενο και τις εικόνες που εμφανίζονται στην οθόνη του υπολογιστή τους. Όταν κάποιος διαβάζει ένα κείμενο, ένας αναγνώστης οθόνης εκφωνεί το περιεχόμενο με βάση τη διάρθρωσή του, διαβάζοντας τόσο τη δομή όσο και τα στοιχεία της σελίδας.

Πώς λειτουργούν

Οι αναγνώστες οθόνης μετατρέπουν το ψηφιακό κείμενο σε συνθετική ομιλία. Δίνουν τη δυνατότητα στους χρήστες να ακούν περιεχόμενο και να πλοηγούνται με το πληκτρολόγιο. Η τεχνολογία αυτή βοηθά τα εντυποανάπηρα άτομα (τυφλά ή με χαμηλή όραση) να έχουν πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες με το ίδιο επίπεδο ανεξαρτησίας και ιδιωτικότητας, που έχει οποιοσδήποτε άλλος. Οι αναγνώστες οθόνης χρησιμοποιούνται επίσης από άτομα με συγκεκριμένες γνωστικές ή μαθησιακές δυσκολίες, όπως δυσλεξία, ή από άτομα που προτιμούν απλώς το περιεχόμενο σε μορφή ήχου αντί κείμενο. Πέρα από το διαδίκτυο, οι αναγνώστες οθόνης λειτουργούν επίσης με έγγραφα, υπολογιστικά φύλλα, και φυσικά το λειτουργικό σύστημα μιας συσκευής.

Οι αναγνώστες οθόνης διαβάζουν περιεχόμενο με διαφορετικό τρόπο από τον ανθρώπινο. Ως συνθετική, η φωνή μπορεί να ακούγεται σε κάποιους «ρομποτική» και μονότονη. Οι έμπειροι χρήστες συχνά επιθυμούν να επιταχύνουν το ρυθμό ανάγνωσης σε 300 λέξεις ανά λεπτό ή περισσότερο - πολύ πάνω από αυτό που ένας μη εξοικειωμένος ακροατής μπορεί εύκολα να καταλάβει. Χρειάζεται όμως χρόνος για να συνηθίσει κάποιος ένα πρόγραμμα ανάγνωσης οθόνης σε γρήγορους ρυθμούς.

Παρουσίαση περιεχομένου

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι αναγνώστες οθόνης εκφωνούν ένα στοιχείο του περιεχομένου κάθε φορά, το οποίο είναι εντελώς διαφορετικό από τον τρόπο με τον οποίο διαβάζουμε τα κείμενα. Παρόλο που οι αναγνώστες με όραση μπορούν να προσλάβουν άμεσα την ουσία του περιεχομένου και του σχεδιασμού ενός κειμένου, όσοι έχουν αναγνώστες οθόνης προχωρούν μέσα στο κείμενο γραμμικά σε βήματα μέσω συντομεύσεων πληκτρολογίου.

Μπορούν, ωστόσο, να πλοηγούνται πιο γρήγορα μέσα στο περιεχόμενο χρησιμοποιώντας διάφορα βοηθητικά στοιχεία, όπως επικεφαλίδες, ενότητες σελίδων, παραγράφους και βοηθητικούς συνδέσμους όπως το «παράλειψη πλοήγησης» (skip links – συντομεύσεις που βοηθούν τον χρήστη να παρακάμψει την κύρια πλοήγηση και να μεταβεί απευθείας στο κυρίως περιεχόμενο). Αυτές οι βασικές διαφορές ορίζουν και το γιατί είναι τόσο σημαντικό η δομή και το περιεχόμενό του κειμένου μας να έχουν σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη και τους αναγνώστες οθόνης.

Ανάγνωση περιεχομένου

Οι αναγνώστες οθόνης εκφωνούν το περιεχόμενο με διάφορους τρόπους:

- Αναγνωρίζουν τη γλώσσα και επιλέγουν την ανάλογη προφορά.
- Σταματούν σε σημεία στίξης, όπως τελείες, ερωτηματικά και κόμματα.
- Διαβάζουν το εναλλακτικό κείμενο των εικόνων, των πινάκων και άλλων γραφικών στοιχείων. Εάν δεν υπάρχει εναλλακτικό κείμενο, θα αγνοήσουν την εικόνα, αλλά ο χρήστης μπορεί να επιλέξει να εκφωνεί ο αναγνώστης οθόνης το είδος του γραφικού στοιχείου, το οποίο όμως δεν είναι επιθυμητό γιατί εμποδίζει την κατανόηση του κειμένου.
- Κάνουν παύση στο τέλος των παραγράφων. Μπορούν επίσης να μεταβούν από παράγραφο σε παράγραφο, αφού εκφωνηθούν οι πρώτες προτάσεις και κρίνει ο χρήστης ότι τον ενδιαφέρει.
- Επιχειρούν να προφέρουν ακρωνύμια, ειδικά θα εκφωνήσουν ένα – ένα τα γράμματα.
- Ανακοινώνουν τον τίτλο κατά τη φόρτωση μιας σελίδας ή ενός email.
- Ανακοινώνουν τις επικεφαλίδες και το επίπεδό τους, π.χ. «Επικεφαλίδα επίπεδο 2.»
- Οι χρήστες μπορούν να παύσουν την ανάγνωση και να ανατρέξουν πίσω στο κείμενο επαναλαμβάνοντας την εκφώνηση μιας λέξης ή μιας φράσης.
- Οι αναγνώστες οθόνης σε λειτουργία πλοήγησης σε πίνακα ενημερώνουν τον χρήστη πόσες σειρές και στήλες βρίσκονται σε αυτόν. Οι χρήστες μπορούν να πλοηγηθούν από κελί σε κελί προς οποιαδήποτε κατεύθυνση. Εάν ο πίνακας έχει επισημανθεί σωστά, ο αναγνώστης οθόνης θα διαβάσει την επικεφαλίδα στήλης ή / και γραμμής, καθώς ο χρήστης εισέρχεται σε ένα νέο κελί.

Γενικά χαρακτηριστικά

Όλοι οι αναγνώστες οθόνης διαθέτουν παρόμοιες λειτουργίες και δυνατότητες. Ωστόσο, οι συντομεύσεις πληκτρολογίου, οι φωνές και οι τρόποι ανάγνωσης των υπερσυνδέσμων, των εικόνων και ούτω καθεξής, διαφέρουν μεταξύ τους. Κάποιοι δημοφιλείς αναγνώστες οθόνης είναι οι NVDA και Jaws. Ορισμένα προγράμματα περιήγησης (browsers) φαίνεται να λειτουργούν καλύτερα με συγκεκριμένους αναγνώστες οθόνης. Πιο συγκεκριμένα:

- Το Firefox με το NVDA
- Το Chrome ή ο Internet Explorer με το JAWS
- Το Safari με το VoiceOver
- Το Edge με τον Narrator

Πρέπει να θυμόμαστε ότι η χρήση οποιουδήποτε αναγνώστη οθόνης την πρώτη φορά μπορεί να είναι μια αποθαρρυντική εμπειρία και η αρχική χρήση του να είναι αποπροσανατολιστική για τα άτομα με προβλήματα όρασης. Επίσης, μεγάλο μέρος του περιεχομένου σε μια ιστοσελίδα μπορεί να φαίνεται ότι είναι απρόσιτο, ενώ στην πραγματικότητα το πρόβλημα μπορεί να είναι ότι ο νέος χρήστης απλά δεν έχει εξοικειωθεί ακόμη με τον αναγνώστη οθόνης.

Δεδομένου ότι οι χρήστες θα συνηθίσουν τις λειτουργίες του αναγνώστη οθόνης, αυτές οι διαφορές δεν επηρεάζουν συνήθως τις πρακτικές κωδικοποιήσεις, που χρησιμοποιούνται για να δομηθεί το αρχείο. Το σημαντικό στοιχείο είναι η τήρηση προτύπων προσβασιμότητας και γενικά των αποδεκτών τεχνικών δημιουργίας προσβάσιμου περιεχομένου από τους δημιουργούς προσβάσιμων αρχείων.

ΜΙΑ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ (ΜΕΡΟΣ Β')

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΕΛΟΣ ΕΔΙΠ, ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Το @up συνεχίζει τη δημοσίευση συνεντεύξεων που παραχώρησαν γυναίκες εικαστικοί της Πάτρας, οι οποίες συμμετέχουν στη δράση «Οδότης» του Τμήματος Διοίκησης Τουρισμού του Πανεπιστημίου Πατρών, με θέμα το ταξίδι.

ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΖΑΒΙΤΣΑΝΟΥ

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Λευκάδα. Είναι πτυχιούχος Πολιτικός Μηχανικός Τ. Ε. και εργάστηκε ως ελεύθερος επαγγελματίας στην πόλη της Πάτρας, όπου και κατοικεί. Η ενασχόλησή της με τη ζωγραφική υπήρξε συνεχής και πρόσφατα αποφοίτησε από το Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών της Σχολής Καλών Τεχνών Φλώρινας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Έχει εκθέσει έργα της σε ομαδικές εκθέσεις και projects σε αρκετές πόλεις στην Ελλάδα. Αυτό που χαρακτηρίζει τη δουλειά της είναι ο τρόπος που προσγγίζει τόσο το φυσικό όσο και το αστικό τοπίο.

Όπως αναφέρει η ίδια, επηρεάζεται από την πολυπλοκότητα και αντιφατικότητα του αστικού χώρου που τον προσεγγίζει μέσα από την απεικόνισή του με έργα ζωγραφικής, μεικτής τεχνικής και ψηφιακά.

Ο χώρος είναι το βασικό χαρακτηριστικό που παρεμβαίνει στον σχεδιασμό και στο περιεχόμενο των έργων, αλλά και ο τόπος-τοπίο ως ένα απόθεμα εμπειριών και μνήμης που πηγάζουν από την αλληλεπίδραση φύσης και κοινωνίας, με στόχο να εγείρουν το στοχασμό πάνω σε σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα.

Ως παρατηρητής μεταξύ μιας προσωπικής και κοινωνικής αντιμετώπισης των προκλήσεων της σημερινής ζωής επιχειρεί μια απεικόνιση του αστικού χώρου.

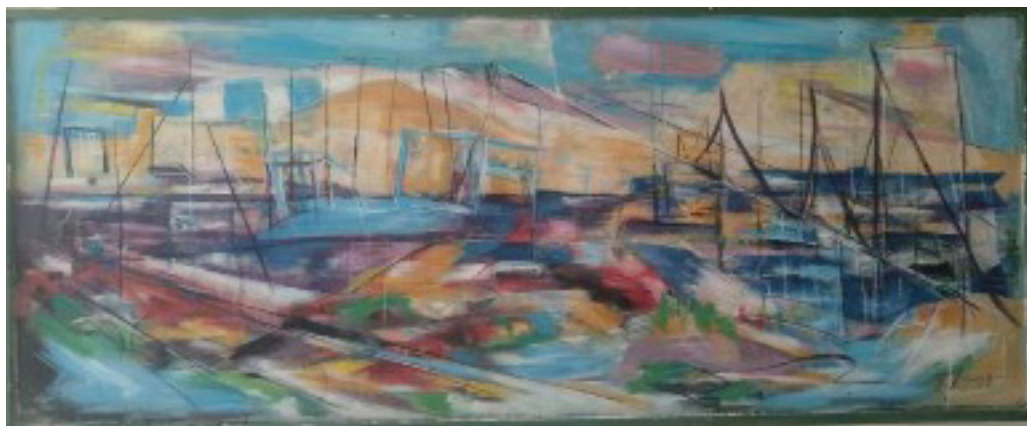
Πρόκειται για μια αποστασιοποιημένη παρατήρηση των πολλαπλών εντυπώσεων που εναλλάσσονται γρήγορα μέσα στον αστικό χώρο. Ταυτόχρονα, υποδηλώνει την ψυχολογική απόσυρση του ατόμου από τα δρώμενα της πόλης και την κρίση των διαπροσωπικών σχέσεων μέσα στην εικονική πραγματικότητα της σημερινής κοινωνίας.

Το κτίσμα του αστικού χώρου ενεργοποιεί ως αρχική δομή, ως μονάδα, το φαντασιακό «κατοικείν» με την δική του αυτόνομη πολυπλοκότητα, εντασσόμενο μέσα στο γενικότερο αστικό περιβάλλον. Ενεργοποιούνται, επίσης, οι έννοιες της δόμησης, αποδόμησης, της ουτοπίας, της πολυπλοκότητας, ποικιλότητας, ρευστότητας, εμπειρίας, εγκλωβισμού καθώς και μετασχηματισμοί στις έννοιες του χρόνου και του χώρου προβάλλοντας αστικά μέρη μετάβασης ή μη τόπους.

Προβληματίζεται για την σχέση του ανθρώπου με τον ίδιο του τον εαυτό και κατ' επέκταση με την κατοικία του. Η λέξη σπίτι «κατοικία» υποδεικνύει πως ο προσωπικός χώρος οποιουδήποτε ατόμου έχει ένα δικό του κέντρο, που συνεχώς μεταβάλλεται αλλάζει μορφή, σχήμα, διαστάσεις, υλικότητα, σταθερότητα, αισθήσεις και που διαφέρει εν τέλει ανάλογα με τον άνθρωπο, τον τόπο και την εποχή.

Το αρχιτεκτονικό περιβάλλον λειτουργεί ως χωρικό πλαίσιο όπου ενεργοποιείται με λειτουργίες, ιδέες, σύμβολα και συναισθήματα και τότε μόνο ο χώρος μετατρέπεται σε τόπο. Οι γραμμές λειτουργούν αφαιρετικά σε δύο επίπεδα, σε αυτό του μικρόκοσμου της κατοικίας και της ανθρώπινης επικοινωνίας, και σε ένα άλλο που αφορά ολόκληρη την πόλη. Οι πολλαπλές σχέσεις των γραμμών δημιουργούν εικόνες, φτιάχνουν τη δική τους αφηγηματικότητα με βάση τις γεωμετρικές μορφές. Ο εξωτερικός χώρος διεισδύει στον εσωτερικό, κάνοντας τον θεατή να χάνει την αίσθηση του χρόνου, δημιουργώντας ένα συνεχή επαναπροσδιορισμό του σπιτιού, της κατοικίας, της κοινότητας, του τόπου, αναδύοντας αισθήσεις οικειότητας, συνύπαρξης και αποδοχής.

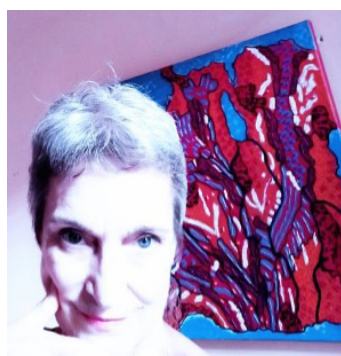
Άλλοτε με σχεδιαστικές προσεγγίσεις και πρακτικές που ακολουθεί η αρχιτεκτονική χρησιμοποιώντας γραμμές που διερευνούν τον χώρο, τα όρια και την προοπτική, δημιουργούνται σύνθετοι χώροι, πυκνές και πολύπλοκες συνθέσεις, αστικές προβολές, κατακερματισμένες μορφές, χάρτες, χωρικές αμφισημίες με περιορισμένη πολλές φορές χρωματική παλέτα. Και άλλοτε τα στοιχεία της αφαίρεσης εμπλέκονται με γεωμετρικά

Το έργο «Ταξιδεύοντας» με το οποίο η Σπυριδούλα Ζαβιτσάνου συμμετέχει στη δράση «Οδύτης».

σχήματα, που απαρτίζουν ένα τοπίο μέσα στο οποίο κινούμαστε, ενώ οι γραμμές, οι πινελιές και τα σημάδια αντιπαρατίθενται το ένα στο άλλο αφήνοντας ένα ίχνος κίνησης μιας περίπλοκης ισορροπίας μεταξύ ακρίβειας και χάους. Οι τολμηρές πινελιές χρώματος και γραμμών μπλέκονται περίτεχνα για να προκαλέσουν την αίσθηση του επειγόντος και της συνεχούς κίνησης ενός κόσμου που γίνεται όλο και πιο περίπλοκος.

Έχει επηρεαστεί από κινήματα και καλλιτέχνες του μοντερνισμού που εμπνεύστηκαν από την πόλη, άλλοι ασκώντας κριτική στη ζοφερή πραγματικότητα της ζωής στην πόλη και άλλοι προσπαθώντας να συνοψίσουν με πλαστικά μέσα τις εμπειρίες τους για τον άνθρωπο στο σύγχρονο βιομηχανικό κόσμο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΝΤΟΝΤΗ

Γεννήθηκε στην Αθήνα και ζει μεταξύ Πάτρας και Κεφαλονιάς. Ήταν μαθήτρια του Σπύρου Σώκαρη και του Βρασίδα Βλαχόπουλου. Στη συνέχεια έκανε σπουδές στο "Weybridge Technical College" στο Σχέδιο, την Ιστορία της Τέχνης και την Αγγλική λογοτεχνία. Έχει συμμετάσχει σε ομαδικές εκθέσεις ζωγραφικής (Αθήνα, Πάτρα, Κεφαλονιά, Κορώνη και αλλού). Παράλληλα, έχει εκθέσει ατομικά στην Αγγλικανική Εκκλησία, στην Φιλαρμονική εταιρία Ωδείο Πατρών, σε χώρους Τέχνης όπως το "Πολυεδρο" και η μουσική σκηνή "Θρεττανελό".

Πώς ξεκίνησε το ταξίδι σας με τη ζωγραφική;

Το βλέμμα μου εκπαιδεύτηκε από τους γονείς μου και το περιβάλλον μου, να αναζητά το αισθητικά "ωραίο". Η κλίση μου προς τις τέχνες, γενικώς και ειδικώς, ήταν προφανής, και αναζητούσα τρόπους έκφρασης ασχολούμενη κατά καιρούς με τον χορό, την αγγειοπλαστική, το κέντημα, την υποκριτική, την διακόσμηση και τη ζωγραφική. Δεν είμαι ζωγράφος, είμαι μια καλλιτεχνική φύση, με άνεση στο χρώμα και στον σχεδιασμό.

Τι σημαίνει για εσάς η λέξη ζωγραφική;

Είναι ένας τρόπος ζωής και έκφρασης, ενδοσκόπησης και επικοινωνίας.

Σε ποιους απευθύνεστε;

Σε κανέναν και σε όλους. Αντλώ μεγάλη χαρά όταν δημιουργώ, είναι ένα παιχνίδι για μένα, και ακόμα μεγαλύτερη όταν καταφέρνει το έργο μου ν' αγγίζει τις χορδές κάποιου άλλου. Τότε ολοκληρώνεται η σύνθεση!

Από πού εμπνέεστε;

Από την φύση, από τον εσωτερικό μου κόσμο, από την χαρά της ζωής.

Ποια η σχέση σας με το έργο σας;

Το έργο μου το προστατεύω και συγχρόνως το αφήνω να είναι αυθύπαρκτο να ταξιδέψει σε άλλα φιλόξενα μέρη. Ανάλογη είναι και η σχέση μου με τα παιδιά μου, άλλωστε.

Σε ποιο ρεύμα θα τοποθετούσατε τα έργα σας;

Αυτόν τον σχολιασμό τον αφήνω για τους ειδικούς και χαίρομαι να εισπράττω κριτική για το έργο μου. Γενικά, οι τοποθετήσεις και η κατηγοριοποίηση δεν είναι το πεδίο μου.

Ποιες είναι οι επιρροές σας;

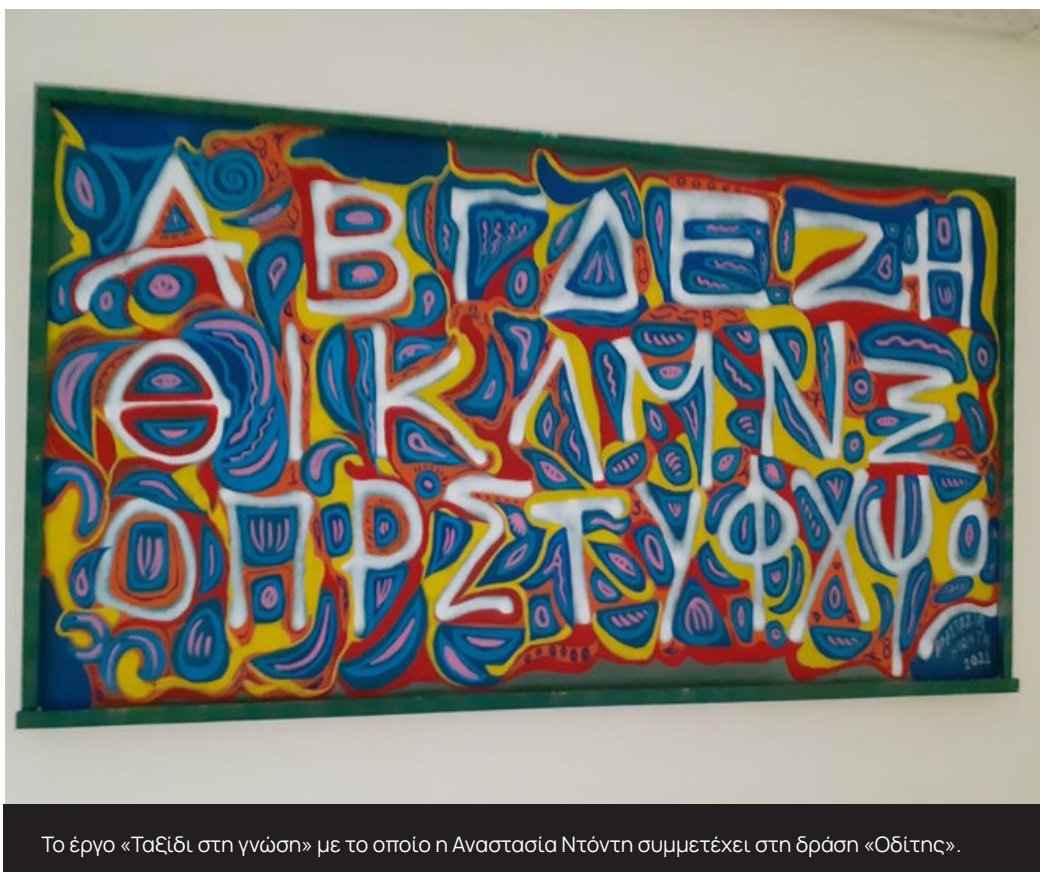
Έχω ήδη απαντήσει για τις επιρροές στην ζωή και στην δημιουργία μου. Απλώς, βρίσκω συγγενείς καλλιτέχνες στην πορεία μου και συγκινούμαι σαν να βρίσκω φίλους με ανάλογη ματιά. Μπορεί να με εμπνεύσουν, γιατί τους φέρω εντός μου.

Ποιος είναι ο τρόπος που δουλεύετε;

Μ' αρέσει να συνδυάζω υλικά, αυτό νομίζω χαρακτηρίζει την δουλειά μου, όπως και το χρώμα. Συλλέγω ό,τι μου "μιλάει", όπως ένα ύφασμα, μια φωτογραφία, ένα φτερό, κλωστές, χάντρες, κλπ. Δεν προσχεδιάζω, σκέψεις έρχονται και φεύγουν, κάτι σημειώνω, κάτι βλέπω που καταγράφεται, τα υλικά όμως είναι εκεί και με περιμένουν. Βουτάω λοιπόν κι όπου με βγάλει. Μαγική βουτιά! Διαλογισμός, δημιουργία και προσφορά, όλα μαζί.... Είμαι ένας τυχερός άνθρωπος...!

Τι προσδοκάτε;

Να μην σταματήσω να δημιουργώ, να κρατήσω το σώμα μου και το πνεύμα μου υγιή, να έχω ανοιχτή ματιά και να απολαμβάνω την ομορφιά της ζωής.

Το έργο «Ταξίδι στη γνώση» με το οποίο η Αναστασία Ντόντη συμμετέχει στη δράση «Οδύτης».

«ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΖΗΤΑΜΕ ΤΑΛΕΝΤΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΕΑΤΕΣ»

ΒΙΚΤΩΡ ΑΡΑΙΤΤΗΣ

ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΘ

Στη δεκαετία του 1980, υπήρχε μια σπουδαία καθημερινή εκπομπή λόγου στο Γ' Πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας : το «Πνευματικό περισκόπιο». Εκεί παρουσίασα το 1984 έναν κύκλο 10 εκπομπών, με τον γενικό τίτλο «Το σκάνδαλο του Θεάτρου», όπου με αφετηρία σπουδαία κείμενα για το θέατρο άνθρωποι του θεάτρου και επιστήμονες συζητούσαν για «την παράδοση, σκανδαλώδη, ασύλληπτη και ουτοπιστική πλευρά του θεατρικού γεγονότος». Για τις «Οδηγίες προς τους ηθοποιούς» από τον Άμλετ του Σαίξπηρ συζητήσαν η (ακόμη τότε μόνο) ηθοποιός Μάγια Λυμπεροπούλου και ο ψυχαναλυτής, καθηγητής Ψυχιατρικής στο Πανεπιστήμιο Πατρών, Πέτρος Χαρτοκόλλης. Λίγο αργότερα, το 1987, η Μάγια Λυμπεροπούλου βρέθηκε στο Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας (το σπουδαίο αυτό φεστιβάλ που δημιούργησε ο Θάνος Μικρούτσικος). Εκεί σιγά-σιγά ρίζωσε η ιδέα ενός πειράματος θεατρικής αποκέντρωσης, αμιγώς καλλιτεχνικής, που όμοιά της δεν είχε ποτέ δοκιμαστεί μέχρι τότε στη χώρα μας. Το 1988 άνοιξε το «Θέατρο Πάτρας» και δημιουργήσαμε στο πλαίσιο του Φεστιβάλ τον θεσμό του «Θεατρικού Αναλογίου». Η Μάγια Λυμπεροπούλου έμεινε στη διεύθυνση του ΔΗΠΕ-ΘΕ Πάτρας μέχρι το 1993. Η Μάγια ήταν δασκάλα μου στη σχολή του Λαϊκού Πειραματικού Θεάτρου λίγο μετά τη Μεταπολίτευση. Βρεθήκαμε κοντά στο «Αεικίνητο» του Κώστα Αρζόγλου το 1983, αλλά για μένα θα είναι πάντα η Αμάντα του Γυάλινου κόσμου στην εναρκτήρια παράσταση του Θεάτρου Πάτρας, στο Θέατρο Απόλλων το 1988. Μαχητική και αστεία, πεισματάρη και απελπισμένη, γλωσσοκοπάνη... Η Μάγια πέθανε πρόσφατα, στις 22 Ιουλίου 2021, σε ηλικία 81 χρονών, στην Αθήνα.

Το πλήρες κείμενο αυτής της παλιάς συζήτησης θα δημοσιευτεί στο ηλεκτρονικό περιοδικό Χάρτης (hartismag.gr). Παραθέτω εδώ, όμως, ως προδημοσίευση, ένα απόσπασμα από την απάντηση της Μάγιας Λυμπεροπούλου στην ερώτησή μου για το αν και κατά πόσο η αριστοτελική 'κάθαρση' αναφέρεται και στον ίδιο τον θεατή. Σχολιάζει σχετικά η Μάγια Λυμπεροπούλου: «Εγώ θα ήθελα εδώ να διευκρινίσω κάτι. Συνήθως μιλάμε για μια θεατρική παράσταση, για ένα θεατρικό γεγονός, αναφερόμενοι συνήθως στο έργο, τον συγγραφέα, τον σκηνοθέτη και τον ηθοποιό, προσπαθώντας να διευκρινίσουμε τις ιδιότητές τους ή τις αποτελεσματικότητές τους, και δεν τονίζουμε ότι αυτοί υπάρχουν μαζί με το κοινό. Η αποτελεσματικότητα μιας παράστασης, δηλαδή, αυτό που θα λέγαμε μια καλή παράσταση ή μια δυνατή παράσταση, δεν υπάρχει ανεξάρτητα του κοινού της. Μια καλή παράσταση προϋποθέτει και καλούς θεατές. Αν υποθεθεί πως ο ηθοποιός με τη σκηνοθεσία, με τον συγγραφέα, όλο αυτό που κάνει, είναι ένας πομπός, αυτό που θα κρίνουμε ως θεατρικό γεγονός, εξαρτάται και από τον δέκτη.

Μια παράσταση δεν υπάρχει έτσι από μόνη της, αμετακίνητη, δεν μπορούμε να πούμε πως έχει αυτές τις ιδιότητες ή τις αποτελεσματικότητες ανεξάρτητα από τους δέκτες, από το κοινό. Αυτό πρέπει πάντα να μην το ξεχνάμε. Ακόμη κι ένας καλός ηθοποιός δεν είναι ποτέ έτσι ανεξάρτητα και μεμονωμένα 'καλός' ηθοποιός (ακόμη κι αν έτσι λέμε συχνά στην τρέχουσα γλώσσα της δουλειάς μας). Εξαρτάται από το 'καλό' κοινό. Αυτό που λέει ή που εκφράζει ο ηθοποιός εξαρτάται και από το πώς το δέχεται το κοινό και το εκπέμπει ξανά πίσω στον ηθοποιό. Η σχέση ηθοποιού-κοινού είναι ένα ρεύμα που κυκλοφορεί. Δεν είναι μια παθητική σχέση, όσο και αν είναι παθητική η θέση των θεατών από τη φύση τους. Υπάρχει ένα ρεύμα που το νιώθει ο ηθοποιός, που ή τον ανεβάζει ή τον κατεβάζει. Αυτό που λέμε αποτελεσματικότητα μιας παράστασης, αν η παράσταση είναι καλή, αν είναι καλός ο ηθοποιός, έτσι πρακτικά, εξαρτάται και από τον αν είναι καλός και ο θεατής. Μη ζητάμε σήμερα ταλέντο, μόνο από τον συγγραφέα, τον σκηνοθέτη και τον ηθοποιό, για το θεατρικό γεγονός πρέπει να ζητάμε ταλέντο και από τους θεατές».

Το απόσπασμα μάς ενδιαφέρει πολλαπλώς. Στον πυρήνα του, η έννοια της πρόσληψης του θεατρικού έργου διασταυρώνεται με την απαιτητική παιδαγωγική της τέχνης αλλά και με τη σταθερή αντιπαράθεση της ίδιας της Μάγιας με εκείνον τον ιδιάζοντα λαϊκισμό του «κοινού γούστου» και της ημιμάθειας. «Μην ξεχνάτε ότι είμαστε η χώρα που έχει επινοήσει τον όρο «κουλτουριάρης» κατά το «ψωριάρης», έλεγε η ίδια σε μια συνέντευξή της. «Αν μπεις στα σάιτ και τα μπλογκ, θα δεις πως ζούμε τον φασισμό της γνωμούλας. Άλλο κρίση κι άλλο γνώμη». Είμαι σίγουρος πως τόσο η πόλη όσο και το Πανεπιστήμιο θα τιμήσει το πρόσωπό της και θα αξιοποιήσει το μεγάλο πνευματικό και πολιτιστικό κεφάλαιο που άφησε πίσω της.

φολιτητικές (προ)τάσεις

ΤΟ ΑΣΤΡΟ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ

Τα Χριστούγεννα είναι προ των πυλών... Για μένα είναι η αγαπημένη περίοδος του χρόνου! Και σε ποιον δεν αρέσουν άλλωστε;

Μαζί, λοιπόν, με όλα αυτά τα λαμπιόνια που στολίζουμε τα σπίτια μας εδώ κάτω στη Γη, υπάρχουν άλλα τόσα πάνω ψηλά στον ουρανό! Ένα όμως άστρο είναι ίσως το πιο γνωστό στους χριστιανούς και όχι μόνο... Αυτό είναι το λεγόμενο Άστρο της Βηθλεέμ.

Σύμφωνα με την Βίβλο, οδήγησε τους 3 μάγους, Βαλτάσαρ, Γκασπάρ και Μελχιόρ στον τόπο γέννησης του Ιησού. Μία τόσο όμορφη ιστορία ώθησε τους αστρονόμους κατά καιρούς να ψάξουν αν πράγματι υπήρχε κάτι φωτεινό στον ουρανό εκείνη την περίοδο, το οποίο οδήγησε τους 3 μάγους στη φάτνη.

Έτσι έχουν υπάρξει 5 ενδεχόμενα έως τώρα :

1. Έκρηξη σουπερνόβα

Η ιδέα ότι οι μάγοι μάλλον έβλεπαν μια έκρηξη υπερκαινοφανούς αστέρα προτάθηκε τον 17ο αιώνα από τον αστρονόμο Κέπλερ και βρήκε υποστηρικτές. Όμως στη Δύση δεν υπάρχει κάποια επίσημη καταγραφή για ένα τέτοιο γεγονός στον ουρανό. Οι Κινέζοι έχουν κάποιες καταγραφές, οι οποίες τοποθετούν μια πιθανή λάμψη στον ουρανό λόγω της έκρηξης την περίοδο που γεννήθηκε ο Χριστός.

2. Το αστέρι να ήταν κομήτης

Αυτή η εξήγηση έχει τις ρίζες της ακόμη πιο πίσω στο χρόνο, που χρονολογείται από τον παλαιοχριστιανό θεολόγο Ωριγένη το 248 μ.Χ. Και πάλι τα κινεζικά αρχεία μπορούν να μας συνδράμουν, αλλά δεν παρέχουν καλή υποστήριξη εκτός από τον πιθανό κομήτη του 5 π.Χ. Ένα πλεονέκτημα της θεωρίας των κομητών είναι ότι οι κομήτες κινούνται στον ουρανό. Είχε υποστηριχθεί ότι αυτό ταιριάζει με την ερμηνεία του Ευαγγελίου ότι το αστέρι «κινήθηκε» καθώς κατεύθυνε τους Μάγους. Ωστόσο, αυτό το ίδιο επιχείρημα θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε ένα αντικείμενο που κινείται με τα αστέρια εάν το ταξίδι των Μάγων διαρκούσε μερικούς μήνες.

3. Το αστέρι να ήταν μία σύνοδος Δία-Κρόνου

Ο Κέπλερ συνδέεται επίσης με την ιδέα ότι ήταν οι κοντινές σύνοδοι του Δία και του Κρόνου που δημιούργησαν το «άστρο».

Στην πραγματικότητα υπήρχαν τρεις σύνοδοι όταν οι δύο πλανήτες ήταν κοντά ο ένας στον άλλον στον ουρανό, αλλά καμία από αυτές δεν ήταν αρκετά κοντινή ώστε να φαίνεται σαν ένα αντικείμενο.

Ωστόσο, ένα τέτοιο γεγονός θα μπορούσε να είχε θρησκευτική ή αστρολογική σημασία. Παρόμοιο γεγονός είχαμε πέρυσι πάλι την ίδια περίοδο.

4. Το αστέρι να ήταν ένα στάσιμο σημείο του Δία

Ο Δίας, στη φαινομενική διαδρομή του στον ουρανό, φαίνεται γενικά να κινείται από την ανατολή προς τη δύση κατά μήκος του έναστρου ουρανού.

Λόγω των σχετικών κινήσεων της Γης και των πλανητών, αυτή η κίνηση φαίνεται να επιβραδύνεται και στη συνέχεια σταματά καθώς ο πλανήτης φτάνει σε αυτό που ονομάζεται «στάσιμο σημείο».

Στη συνέχεια, ο πλανήτης φαίνεται να κινείται από την ανατολή προς τη δύση για μερικές ημέρες πριν σταματήσει και πάλι και συνεχίσει την κίνησή του από τη Δύση προς την Ανατολή. Την πιθανή στιγμή της γέννησης του Χριστού στη Βίβλο ένα από τα ακίνητα σημεία θα μπορούσε να έχει συμβεί όταν ο Δίας βρισκόταν ακριβώς πάνω από το κεφάλι στη Βηθλεέμ την ίδια ώρα της νύχτας για αρκετές νύχτες.

Το μειονέκτημα αυτής της εξήγησης έγκειται στην έλλειψη οποιασδήποτε σπανιότητας στο φαινόμενο, αφού θα συνέβαινε κάθε χρόνο.

5. Το αστέρι να ήταν σύνοδος του Δία, του Βασιλίσκου και της Αφροδίτης

Μια άλλη πιθανότητα περιλαμβάνει μια σειρά από συνδέσμους των πλανητών Δία και Αφροδίτης και του φωτεινού αστέρα Βασιλίσκου στον αστερισμό του Λέοντα. Σε αυτή την περίπτωση, οι μυθολογίες που σχετίζονται με τα αντικείμενα γίνονται σημαντικές.

Ο Δίας στα εβραϊκά είναι γνωστός ως «Sedeq», το οποίο συχνά μεταφράζεται ως δικαιοσύνη. Ο Δίας θεωρείται επίσης συχνά ως ο «βασιλιάς» των πλανητών.

Ο Βασιλίσκος στα λατινικά "Regulus" σημαίνει «πρίγκιπας» ή «μικρός βασιλιάς», και η Αφροδίτη συχνά θεωρείται σύμβολο αγάπης, γονιμότητας και γέννησης.

Ως εκ τούτου, ο συνδυασμός αυτών των αντικειμένων κοντά στον ουρανό θα μπορούσε να έχει οδηγήσει στην ερμηνεία της γέννησης του «Βασιλιά των Βασιλέων».

Πάντως, ό,τι και να ήταν εκείνη την εποχή στον ουρανό της Βηθλεέμ και οδήγησε τρεις ανθρώπους σε ένα μεγάλο ταξίδι για να γνωρίσουν και να προσκυνήσουν τον Ιησού, μας οδηγεί σε ένα πανανθρώπινο μήνυμα ανεξαρτήτως θρησκειών. Ο άνθρωπος θέτοντας στόχους - όνειρα, με αυτά σαν οδηγό μπορεί να πορευτεί στη ζωή και εν τέλει να φτάσει στο τέρμα όντας ευτυχισμένος! Ας δούμε όλοι αυτό το Άστρο σαν έναν πραγματικό και ουσιαστικό συμβολισμό... Καλά Χριστούγεννα!

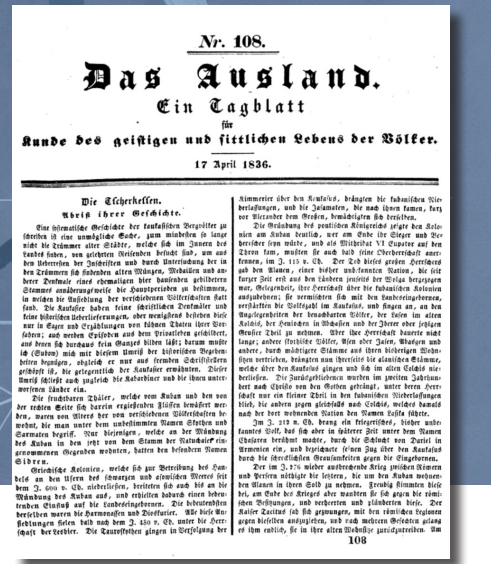

BIBΛΙΟ

γράμματα τέχνες επιστήμες

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Αποσπάσματα από ταξιδιωτικές εντυπώσεις ενός Γερμανού Περιηγητή κατά το 1836
Victor Lenz¹, «Eine Reise nach Patras», *Das Ausland* [Μόναχο], 107 και 108, 16&17 Απριλίου 1836.

Η Ελλάδα θα έχει στο μέλλον δύο πρωτεύουσες. Η Ναυπλία ή η Νάπολη της Ρωμανίας, θα έχει το μέλλον τόσο πολλών στην Ανατολή πόλεων που αναπτύχθηκαν και μετά έχασαν σε σημασία και θα χάσει σταδιακά τον πρωταγωνιστικό της ρόλο, παρά τις ελπίδες των κατοίκων της.

Αυτή την στιγμή (στην Πάτρα), τη νέα Ήλιδα του Κόλπου του Λεπάντο συντελείται οικοδόμηση τόσο επιμελώς όπως κι στην πόλη του Κέκροπα στον Ιλισσό. Αρκετές εκατοντάδες κτήρια, ανάμεσα τους και αρκετά κρατικά, χτίζονται στον οδικό άξονα της παραλίας και συνέχεια ακούει κανείς την κίνηση των εμπορικών οχημάτων από την Αγγλία, τη Γαλλία και την Αυστρία, χώρες που έχουν εδώ και τα προξενία τους. Κάποιος μου ανέφερε ότι τα πολεοδομικά σχέδια είναι προορισμένα για έναν πληθυσμό πόλης γύρω στους διακόσιες χιλιάδες κατοίκους και θα εκτείνονται από τον λόφο όπου ήταν ο τόπος που ισοπεδώθηκε από τον Ιμπραήμ Πασά και το Κάστρο και τα ερείπια του, κατά μήκος της παραλίας μέχρι το βενετσιάνικο Κάστρο του Ρίου, στο δρόμο που οδηγεί στα Δαρδανέλια του Κορινθιακού. Η περιοχή είναι ιδανική για μια Κωνσταντινούπολη.

Η Πάτρα, από ανέκαθεν ονομαζόμενη έτσι (οι Έλληνες την ονομάζουν Πάτραι, οι Ιταλοί Πατράσσο (Patrasso) και οι Τούρκοι Μπαλιατράμπα), κέρδισε σε σημασία, και από τόπος στην περιφέρεια της Ηλείας και μέλος της Αχαϊκής Συμπολιτείας, είναι ο συνήθης τόπος άφιξης όλων όσων καταφθάνουν από την Ιταλία και την Αδριατική. Τα πλοία όταν αγκυροβολήσουν καλά, βρίσκουν ασφάλεια στα νερά της ενώ οι κόλποι του γειτονικού Μεσολογγίου και το λιμάνι του διάσημου, πλην όχι τόσο σημαντικού πλέον, Λεπάντο, που είναι γυμνό και βραχώδες, προσφέρουν απλά ένα καταφύγιο για τα ελληνικά ψαροκάικα.

Στην Πάτρα, αυτόν τον τόπο με τους λόφους και τις πεδιάδες, καταπράσινο στο χρώμα της ελιάς και χρυσό από το χρώμα των σταφυλιών, έχουν βρει καταφύγιο μετά την επανάσταση ξένοι που ζούσαν και διέμεναν στον Μοριά, όπως και έντιμοι Αλβανοί και Εβραίοι έμποροι. Οι δρόμοι είναι ένα παζάρι, ενός παράξενου ανατολίτικου και ευρωπαϊκού τύπου, όπου άνθρωποι εμπορεύονται χαμηλής αξίας προϊόντα, κατασκευάζουν πράγματα, ράβουν, σερβίρουν καφέ και πωλούν φρούτα από το Νότο και εργαλεία. Αντί για τα κάγκελα, κατώφλια και μπαλκόνια Τουρκικού ή Περσικού τύπου, παρατηρεί κανείς ξύλινες κατοικίες που μοιάζουν σχεδόν ελβετικές, με πλατιές σκεπές να κρέμονται και ξύλινους ορθοστάτες χωρίς διακόσμηση. Μια τέχνη της στιγμής και της ανάγκης, χωρίς πολυτέλειες, η οποία όμως δεν έχει έλλειψη πρωτοτυπίας. Σε ότι αφορά εν τω μεταξύ τους κατοίκους από τη Βόρεια Ευρώπη, αυτοί έχουν φροντίσει ήδη για τις ανέσεις τους και μπορώ να συνηγορήσω

¹ Ψευδώνυμο του Γερμανού συγγραφέα August Traxel, περ. 1810-1839

(Σ.Μ. Για τον συγγραφέα δεν είναι πολλά πράγματα γνωστά, πέρα από τις δημοσιεύσεις του σε κάποιες περιοδικές εκδόσεις και ένα μικρό συγγραφικό έργο το οποίο λόγω του πρόωρου ηλικιακά θανάτου του δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει. Όπως και άλλοι ξένοι περιηγητές στην Ελλάδα, ο ενθουσιασμός του τον οδηγεί σε κάποια λάθη. Η διήγηση του όμως είναι ζωντανή και δίνει μια εικόνα για την Πάτρα του 1836.)

ως μάρτυρας, ότι το ξενοδοχείο, πάνω από το οποίο κυματίζει ο αυστριακός δικέφαλος αετός, και δίπλα του και άλλα κτήρια, ανάμεσα στα οποία και ένα ιταλικό πανδοχείο, δείχνουν τόσο απλά και λειτουργικά, όσο και τα σπίτια στους δρόμους του Πότσνταμ (Potsdam) ή του Οτείγ (Auteuil) στο Παρίσι.

.....

Το ταξίδι μας από την Κέρκυρα για την Πάτρα διήρκεσε με πολύ ήσυχο άνεμο τέσσερις γεμάτες ημέρες(.....). Είχαμε τόση άπνοια έξω από την Πάτρα, που ο καπετάνιος έριξε και τις δυο βάρκες στη θάλασσα, ώστε να μπορέσουν κυριολεκτικά να τραβήξουν το πλοίο κωπηλατώντας. Δύο άλλες αγγλικές σκούνες προερχόμενες από τη Ζάκυνθο μας προσπέρασαν κάνοντας αυτήν την επίπονη και κουραστική δουλειά.

Αυτή η κατάσταση μου έδειξε πόσο βαρετό μπορεί να είναι, όταν σε χωρίζει μια τόσο κοντινή απόσταση από τον πολύ ενδιαφέροντα τόπο που ανυπομονείς με λαχτάρα να επισκεφθείς. Η προσδοκία έκαιγε μέσα μου, να πατήσω ελληνική γη, μια ελληνική πόλη, απλά μόνο να δω ελληνικές φορεσιές, να δω και να ακούσω Έλληνες. Στην Κέρκυρα ήταν σα να ήμουν στην Αγγλία, μου έδιναν αποδείξεις πληρωμής σε σελίνια κι πένες και με ρωτούσαν αν θέλω Ροσμπίφ ή Μοσχαρίσιο Στέικ.

Η νεοελληνική υγειονομική υπηρεσία ήταν η πρώτη μετά από ένα μεγάλο διάστημα που με ικανοποίησε. Δεν έκανε ούτε μεγάλη υποδοχή, ούτε μας προξένησε μεγάλη απώλεια χρόνου, κάτι που συχνά συμβαίνει - χωρίς να υπολογίσουμε και τα έξοδα.

.....

Στις 5 η ώρα βρέθηκα στην παρέα αρκετών Βαυαρών αξιωματικών, με τη συνοδεία ενός Έλληνα εμπόρου, στο νεόχτιστο πανδοχείο της πόλης, το οποίο βρίσκεται σε πολύ κοντινή απόσταση από τον Μόλο και έχει μια υπέροχη θέα στον κόλπο της Ναυπάκτου, στα νησιά και στα όρη της Αχαΐας. Ο πανδοχέας μας έκανε παζάρια εξαιτίας των κρεβατιών και έτσι είχα την τιμή να μάθω ότι στο Ότελ ντε Πρενς στο Παρίσι κοιμάσαι πολύ καλύτερα από ό,τι κοντά στην Ολυμπία. Από την άλλη μεριά είχα την χαρά να μην πληρώσω με σελίνια η με πένες αλλά με δραχμές και λεπτά, δηλαδή με τα αντίστοιχα ελληνικά φράγκα και σεντς.

Ο πανδοχέας και η μικρόσωμη όμορφη γυναίκα του από την χώρα του Πυθαγόρα, τον Κρότωνα, είχαν φωτίσει έξω από τα παράθυρα τους την επιγραφή ΖΗΤΩ Ο ΟΘΩΝ και είχαν αφήσει ανοιχτό το παραθυρόφυλλο, ώστε κανείς να μην αμφισβητήσει τον πατριωτισμό τους.

Κανένας μέχρι σήμερα δεν με έχει ενημερώσει πότε και πώς χτίστηκε η παλιά Πάτρα και το Κάστρο της. Οι Τούρκοι παρέλαβαν την πόλη από τους Βενετσιάνους με 10.000 κατοίκους, αυτοί όμως είχαν ήδη βρει ένα Κάστρο πάνω στον γραφικό λόφο, ο οποίος στέκεται μπροστά από τον Βοϊδιά, το παλαιό όρος Παναχαϊκός. Σήμερα, το κομμάτι της πόλης που βρίσκεται εμπρός του, οτιδήποτε απέμεινε δηλαδή από την καταστροφή του 1821, δεν φανερώνει αρχαιολογικά ίχνη, εκτός από τα θραύσματα από αγάλματα και κτήρια, αναμφισβήτητα αρχαία, τα οποία κατά τον Μεσαίωνα ενσωματώθηκαν στα τείχη και αποδεικνύουν την ύπαρξη γειτονικών μνημείων. Οι Έλληνες ονόμαζαν κατά τη διάρκεια των απελευθερωτικών αγώνων τους το Κάστρο «οχυρό του Λεωνίδα» και διατήρησαν τιμητικά αυτό το όνομα κατά τη διάρκεια της ηρωικής, αν και απεγνωσμένης, υπεράσπισής του.

Η νέα Πόλη της Πάτρας εκτείνεται με ίσιους κάθετους δρόμους προς το λόφο και μέχρι τα Προπύλαια του κατεστραμμένου Κάστρου. Στους πρόποδες του, όταν κάποιος προσπεράσει τα διαβρωμένα βράχια, πάνω στα οποία είναι χτισμένο το όμορφο κτήριο του Γαλλικού προξενείου με την τρίχρωμη σημαία του να κυματίζει, φτάνει στα ερείπια της Παλιάς Πόλης, τα οποία βρίσκονται στην πίσω μεριά του υψώματος και προσφέρουν μια πολύ λυπηρή θέα. Εκεί, στους ξεθεμελιωμένους, αλλού καμένους και αλλού κατεστραμμένους λιθόστρωτους δρόμους, βρήκαμε τον πάμφτωχο λαό, που ζούσε σε παράγκες από καλαμωτές ή από πηλό.

Σημειώσεις του μεταφραστή

ⁱ Εννοεί την Αχαΐα, παρομοιάζοντας την με το γειτονικό νομό της Ηλείας, που λόγω της Ολυμπίας ήταν αρκετά γνωστός

ⁱⁱ Εννοεί προφανώς την Αθήνα.

ⁱⁱⁱ Εννοεί το Ρίο-Αντίρριο.

^{iv} Παρήχηση προφανώς του Παλιά Πάτρα

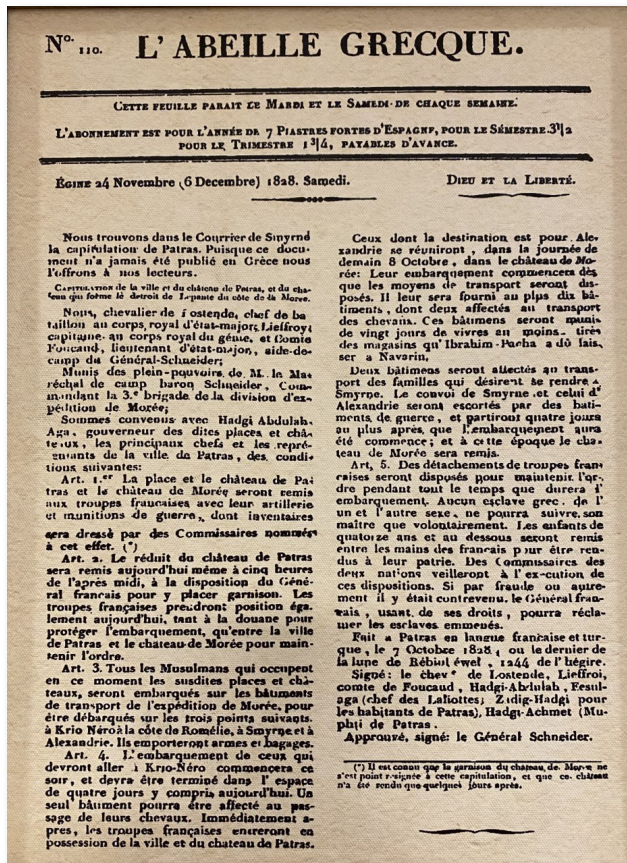
^v Ιστορική ανακρίβεια: προφανώς ο συγγραφέας μετέφερε εδώ κάποια λαϊκή δοξασία που θεώρησε γοητευτική

Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ, ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ ΤΟΥ ΡΙΟΥ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Στη βιβλιοθήκη του Δικηγορικού Συλλόγου Πατρών εκτίθενται δύο χαλκογραφίες των πινάκων του Jean-Charles Langlois που απεικονίζουν την κατάληψη των Πατρών (4.10.1828) και την κατάληψη του κάστρου του Ρίου (30.10.1828) από τον γαλλικό στρατό καθώς και αντίγραφο του φύλλου της 24.11.1828 (6.12.1828) της γαλλόφωνης εφημερίδας *L'abeille grecque* (Ελληνική κυψέλη), που εκδιδόταν στην Αίγινα, στο οποίο αναδημοσιεύεται από την επίσης γαλλόφωνη εφημερίδα της Σμύρνης *Le Courrier de Smyrne* (Ταχυδρόμος της Σμύρνης) το συμφωνητικό της παράδοσης των Πατρών και του κάστρου του Ρίου («κάστρου του Μοριά») από τους Τούρκους στους Γάλλους. Το συμφωνητικό συντάχθηκε στη γαλλική και στην τουρκική γλώσσα. Εκτίθενται επίσης τα ιστορικά σημειώματα σχετικά με τους ανωτέρω πίνακες που έχουν ληφθεί από το βιβλίο *Ιστορικό αρχείο των πινάκων και των γλυπτών του παλατιού των Βερσαλλιών (Notice istorique des peintures et des sculptures du palais de Versailles)* – 1837, (πίνακες υπ' αριθ. 980 *Prise du Patras* (4 Οκτ. 1828) και 982 *Prise du chateau de Morée* (30 Οκτ. 1828)). Το ιστορικό σημείωμα για την κατάληψη του κάστρου του Ρίου περιλαμβάνει μέρος της σχετικής αναφοράς του στρατηγού Maison (Μαιζών), ο οποίος θέλοντας να τιμωρήσει τους τουρκοαιγυπτίους για την αντίστασή τους, καθώς το κάστρο του Ρίου ήταν το μοναδικό από τα κάστρα της Πελοποννήσου που αρνήθηκε να παραδοθεί στον γαλλικό στρατό μετά τη συνθήκη του Ναβαρίνου και αντιστάθηκε, ζήτησε την παράδοση των όπλων τους, κάτι που «τους κόστισε πολύ» αλλά ήταν ανένδοτος (“je fus inflexible”, όπως ο ίδιος αναφέρει). Τα όπλα αυτά μοίρασε σε Γάλλους και Άγγλους αξιωματικούς. Κατά την πολιορκία του φρουρίου του Ρίου «εσκοτώθηκαν και επληρώθησαν» εικοσιπέντε Γάλλοι, όπως αναφέρει ο Σπ. Τρικούπης στον τέταρτο τόμο της ιστορίας της ελληνικής επανάστασης (έκδ. 1888, σελ. 234).

Τις χαλκογραφίες αυτές που κοσμούν τη Βιβλιοθήκη του, κατέστη δυνατόν να αποκτήσει ο Δικηγορικός Σύλλογος με τη συνδρομή του μέλους του, ιστορικού ερευνητή και συγγραφέα κ. Χρήστου Μούλια, ο οποίος αναφέρεται στην παράδοση των Πατρών στο βιβλίο του *Η διάσταση αυτοχθόνων και ετεροχθόνων στη μετεπανάστατική Πάτρα* (1995) παραθέτοντας στη γαλλική και στην ελληνική το κείμενο του συμφωνητικού (σελ. 43).

Στο άρθρο 3 του ανωτέρω συμφωνητικού παράδοσης των Πατρών, το οποίο είχε ως πρότυπο τους όρους της συνθήκης παράδοσης του Ναβαρίνου που είχε υπογράψει ο Αιγύπτιος αρχηγός Ιμπραήμ όπως και όλα τα άλλα συμφωνητικά παράδοσης των κάστρων της Πελοποννήσου, διαβάζουμε: «Όλοι οι Μουσουλμάνοι, που κατά το παρόν κατέχουν τα ανωτέρω φρούρια και πόληθα επιβιβασθούν στα φορτηγά πλοία του εκστρατευτικού σώματος του Μωριά για να αποβιβασθούν στα εξής τρία μέρη: Στο Κρουνέρι επί της παραλίας της Ρούμελης, στη Σμύρνη και στην Αλεξάνδρεια. Θα αναχωρήσουν με τα όπλα και τα έπιπλά τους». Το άρθρο 5 επίσης ορίζει: «...Κανείς Έλληνας δούλος, του ενός ή του άλλου φύλου, δεν θα ακολουθήσει τον κύριό του, παρά μόνον εθελοντικά. Τα παιδιά από 14 ετών και κατωτέρω θα παραδοθούν στα χέρια των Γάλλων για να αποσταλούν στην πατρίδα τους. Θα επαγρυπνούν επίτροποι των δύο εθνών για την εκπλήρωση των διατάξεων αυτών. Αν από δόλο ή με άλλο τρόπο γίνει παράβαση, ο στρατηγός Γάλλος δυνάμει των δι-

καίων του θα μπορεί να απαιτήσει τους μεταφερθέντας δούλους». Υπογράφηκε από τον Ιππότη της Λοστένης Λιεφφροή (Liefvroi), τον κόμη Φουκώδ (De Foucaud), τον Χατζή Αβδουλά, τον Φεζούλ Αγά (αρχηγό των Λαλαίων που είχαν καταφύγει στην Πάτρα μετά την μάχη του Λάλα τον Ιούνιο του 1821), τον Ζαδίκ Χατζή (εκπρόσωπο των κατοίκων των Πατρών), τον Χατζή Αχμέτ (Μουφτή των Πατρών) και επικυρώθηκε και υπογράφηκε και από τον Γάλλο στρατηγό Σναϊντέρ (Schneider). «Οι δε εντός των πεσόντων φρουρίων, όλοι 2.800, απεστάλησαν ασφαλώς εις τα ίδια. Τοιουτοτρόπως εκενώθη όλη η Πελοπόννησος», όπως μας αναφέρει ο Σπ. Τρικούπης (όπου ανωτέρω). Ο Σναϊντέρ, σημειωτέον, το 1831 είχε προσφερθεί να διαθέσει 500 Γάλλους στρατιώτες ως προσωπική φρουρά του Κυβερνήτη Καποδίστρια λόγω των φημών για σχέδια δολοφονίας του, αλλά ο Καποδίστριας αρνήθηκε. «Ως πρόεδρος της Ελλάδας» —είχε απαντήσει τότε ο Καποδίστριας— «ανήκει στους Έλληνες να με φυλάξουν» (Δ. Λουλέ, “Η Δολοφονία του Ι. Καποδίστρια και η Ρωσία”, Μνήμων 10 (1985) 83, ψηφιοποιημένο από τη Βιβλιοθήκη του Ιονίου Πανεπιστημίου).

Μετά την παράδοση των Πατρών και την κατάληψη του κάστρου του Ρίου την 30.10.1828, το οποίο παρά την υπογραφή της συμφωνίας αντιστάθηκε, όπως προαναφέρθηκε, εγκαταστάθηκε στην Πάτρα ο γαλλικός στρατός και άρχισε να εκδίδεται η εβδομαδιαία πολιτική, εμπορική και φιλολογική εφημερίδα *Courrier d’Orient* (Ταχυδρόμος της Ανατολής), που εκδιδόταν στην Πάτρα από 6.12.1828 έως 12.3.1829 και από 19.5.1828 έως 21.10.1829 στην Αίγινα, έδρα τότε της κυβέρνησης και πλέον και του γαλλικού στρατού. Όπως διαβάζουμε στο τέλος κάθε φύλλου, η εφημερίδα είχε συνδρομητές και εκτός Πατρών (σε Αθήνα, Αίγινα, Ναύπλιο, Θεσσαλονίκη, αλλά και Παρίσι, Μόσχα, Αλεξάνδρεια, Γενεύη, Οδησός, Βαρσοβία, Μάλτα, Νέα Υόρκη κ.λπ.). Η εφημερίδα εξεδίδετο από το «γαλλικό και ελληνικό τυπογραφείο του Maxime Raybaud (Μαξίμ Ρεμπώ)», Γάλλου φιλέλληνα, στρατιωτικού και συγγραφέα, με τη βοήθεια του Jacques Mangeart (Ζακ Μανζάρ), Γάλλου δικηγόρου και συγγραφέα των «αναμνήσεων από τον Μωριά κ.λπ» (*Souvenirs de Morée* ...) – Παρίσι 1830. «Δεν θ’ ακολουθούσα τη Γαλλική αποστολή ούτε ως στρατιωτικός ούτε ως απεσταλμένος σε κάποια υπηρεσία. Φύγαμε, τρεις άλλοι νέοι κι εγώ, για να βοηθήσουμε στη δημιουργία ενός γαλλο-ελληνικού τυπογραφείου, που εσκόπευε να εγκαταστήσει στο Μοριά ο υπολοχαγός κ. Ρεμπώ, διευθυντής και ιδιοκτήτης του. Ήτανε το πέμπτο ταξίδι που ο Γάλλος αυτός αξιωματικός έκανε σ’ εκείνη τη χώρα, που την είχε υπηρετήσει υπέροχα επί πολλά χρόνια υπό τις διαταγές του Φαβιέρου ή του πρίγκιπος Μαυροκορδάτου, του οποίου ήταν υπασπιστής», αναφέρει ο Μανζάρ στο πρώτο κεφάλαιο των αναμνήσεών του.

Οι αναγνώστες έτσι μπορούν να έρθουν σε άμεση επαφή με αυτούς που έζησαν τα γεγονότα και να μελετήσουν τις πηγές αυτής της ιστορικής περιόδου. Το δικαιούνται αναμφίβολα όλοι οι Έλληνες. Ανατρέχοντας στο παρελθόν, κρατώντας ως λαός την ιστορική μνήμη, διδασκόμενοι από το παρελθόν, μόνον τότε το μέλλον θα γίνει καλύτερο.

ΜΑΡΙΑ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΤΟΧΗΣ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ (ΚΙΧΛΗ, 2021)

ΚΩΣΤΑΣ ΛΟΓΑΡΑΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ, ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Τα κείμενα της Μαρίας Στασινοπούλου τόσο στη συλλογή *Χαμηλή βλάστηση* όσο και στην πρόσφατη *Ασκήσεις αντοχής στον χρόνο* (Κίχλη 2021) διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

α) Στα «ολοστρόγγυλα» ή «τελειωμένα»· κεντημένα με μια ανάλαφρη τρυφεράδα, και αίσθηση γλυκόπικρου χιούμορ που δεν σου επιτρέπει να περιπέσεις σε συναισθηματισμούς.

β) Στα πολύ μικρά κείμενα, τα «ακαριαία», στα οποία η συγγραφέας οδηγεί το λόγο της με τη μέγιστη δυνατή πύκνωση στην έκπληξη.

γ) Στα εν δυνάμει διηγήματα, τα οποία είναι ιδιαιτέρως απαιτητικά και διέπονται, κυρίως, από έναν λεπτό λυρισμό. Έχουν πλοκή, στοιχειώδη ή πιο επεξεργασμένη, μπορεί κανείς να διακρίνει τη δομημένη αφήγηση (την αρχή, τη μέση, το τέλος της ιστορίας), καθώς και τις προσημάνσεις ενός μελετημένου σχεδιασμού ή τα στοιχεία που προοικονομούν την εξέλιξη. Η συγγραφέας εναλλάσσει τους αφηγηματικούς τρόπους της διήγησης, της περιγραφής και του σχολιασμού. Ο λυρικός της λόγος εμπλουτίζεται με ποικίλες αφηγηματικές τεχνικές (ανάδρομη αφήγηση για να πετύχει την καλύτερη δυνατή πλοκή, συνειρμό, εσωτερικό διάλογο), επιτυγχάνο-

ντας αβίαστα μια πορεία από τα επιμέρους στα μείζονα.

Ένα κείμενο της κατηγορίας αυτής, από τα πιο σημαντικά της Μαρίας Στασινοπούλου στην τελευταία της συλλογή *Ασκήσεις Αντοχής στον Χρόνο*, διάλεξα να το παρουσιάσω στον πάντα φιλόξενο *Πόρφυρα*. Μοιάζει με ανεπίδοτο γράμμα σε αγαπημένο πρόσωπο που η αφηγήτρια δεν πρόλαβε τον θάνατό του, το οποίο εκφράζει την ανείπωτη θλίψη όχι για τον θάνατο – αυτός είναι ούτως ή άλλως αναπόφευκτος και κάποια στιγμή τον αποδέχεσαι – αλλά για την άγνοια της στιγμής που η ζωή εγκαταλείπει μιαν ανθρώπινη ύπαρξη. Την τραγική μοίρα του ανθρώπου – του κάθε ανθρώπου – που αγνοεί το επικείμενο· το χρονικό όριο που κόβεται το νήμα της ζωής. Οπότε η κατάσταση της ύπαρξης περιέρχεται στην ανυπαρξία. Η συγγραφέας εκφράζει εκ των υστέρων, έχοντας πλέον συμβεί το γεγονός του θανάτου, την επιθυμία να μπορούσε να αναβίωνε την τελευταία τους συνάντηση, όταν αγνοώντας το επερχόμενο τέλος, κρατούσε το χέρι τού χαμένου για πάντα ανθρώπου της.

[...] Ποτέ πια η ζωή δεν θα είναι όπως πριν.

Την τελευταία φορά που σε είδα και τι δεν θα 'δινά να είχα καταλάβει πως ήταν η τελευταία. Και τι θα άλλαζε;, θα μου πεις. Τίποτε, απλώς δεν θα 'φευγα, θα ήμουν εκεί, να σου κρατώ το χέρι, όπως πορευτήκαμε μια ζωή μαζί. Και στα καλά και στα δύσκολα. Και στις ευτυχίες και στις δυστυχίες.

Ήσουν αδύνατη, καταβεβλημένη, αδιόρατα φευγάτη, μισή εδώ, μισή ήδη στον δρόμο. Δεν ήθελα να το πιστέψω. Τη στιγμή του αποχαιρετισμού, εκεί, στον κήπο, δίπλα στη βερικοκιά που είχε φυτέψει ο μπαμπάς, μ' αγκάλιασες με λαχτάρα, ύστερα με κράτησες σε λίγη απόσταση τεντώνοντας τα χέρια, έγειρες λοξά το κεφάλι και με κοίταζες κατάματα. Χαμογέλασες πονηρά, σαν κάτι να ήθελες να μου κρύψεις. Στο βλέμμα σου βαθιά λίγη θλίψη, πολλή τρυφερότητα, μεγάλη αγάπη. Όλη η μνήμη που 'χες χάσει, σαν να ξαναγύρισε για μια στιγμή. Ύστερα μού χάιδεψες τα μαλλιά και το χέρι έμεινε μετέωρο στον αέρα, για αποχαιρετισμό, αργό και παρατεταμένο.

Την άλλη μέρα πρωινό τηλεφώνημα σε ώρα άβολη μας ενημέρωνε για το φευγικό σου. Θυμήθηκα τότε την απάντηση που έδωσε φίλος λογοτέχνης στο γνωστό ερωτηματολόγιο του Προυστ. «Ποιος

είναι ο μεγαλύτερος φόβος σας;» έλεγε η ερώτηση. «Ο θάνατος χωρίς αποχαιρετισμό», απαντούσε ο αισθαντικός φίλος. Τώρα κατάλαβα. Σαν να γαλήνεψε η ψυχή μου. Είχες φροντίσει να με αποχαιρετήσεις. Πάντα εσύ έδινες τις λύσεις. [...]

Τι επιχειρεί, κατ' ουσίαν, η αφηγήτρια στο συγκεκριμένο κείμενο; Να σταματήσει την εξελικτική πορεία του χρόνου. Να καταφέρει το αδύνατον. Αυτό που στο τραγούδι του «Νεκρού αδελφού» πέτυχε η λαϊκή μούσα, εκφράζεται ως επιθυμία της συγγραφέως. Με άλλα λόγια, να υλοποιήσει ένα σχήμα του αδυνάτου. Η Μαρία Στασινοπούλου διατυπώνει στο κείμενό της την ενδόμυχη επιθυμία (όχι μόνο δική της, όλων μας), άπαξ και γίνει παρελθόν το αγαπημένο μας πρόσωπο: την αναστροφή του χρόνου· την επιστροφή, έστω και για λίγο, στην τελευταία φορά της συνύπαρξής μαζί του εν ζωή. Για να εκφραζόταν η αγάπη (στομωμένη πλέον)· να εκδηλωνόταν η λατρεία (που η απουσία στερεί για πάντα τη δυνατότητα της πραγμάτωσης)· για να εκφράσει σ' αυτό το πρόσωπο λόγια (που δεν επρόκειτο να ειπωθούν ποτέ, αφού ο θάνατος έχει χωρίσει ανυπερθέτως τους ζωντανούς απ' τους αποθαμένους).

Στο εξαιρετικό αυτό κείμενο η συγγραφέας αποπειράται, δια του λόγου, να γυρίσει το συμβατικό χρόνο προς τα πίσω· να αντιστρέψει την ευθύγραμμη πορεία του χρόνου· να ακυρώσει, προς στιγμήν, το γεγονός του θανάτου, να εξοβελίσει όσα οδήγησαν σ' αυτόν και να φτάσει επιτέλους μέσω της γραφής, στην τελευταία τους συνάντηση εν ζωή. Όχι να ζωντανέψει την απολεσθείσα ύπαρξη – αλίμονο! – αλλά να την επανεντάξει στο μετρήσιμο χρόνο των ζωντανών, ώστε να πραγματώσει στο λογοτεχνικό «τώρα» αυτό που δεν ήταν δυνατόν να γνωρίζει τότε (ότι η συνάντηση εκείνη ήταν η τελευταία τους εν ζωή). Η συγγραφέας ξεκινά από το τετελεσμένο γεγονός, τον θάνατο (στην 1η παράγραφο) και μέσω της ανάδρομης αφήγησης (στην 2η παράγραφο) φτάνει στην κορύφωση, στην αναδημιουργία εκείνης της τελευταίας συνάντησης.

Ας δούμε πώς φτάνει εκεί η συγγραφέας μέσω των γλωσσικών επιλογών της. Με ένα ασύνδετο σχήμα «αδύνατη, καταβεβλημένη, αδιόρατα φευγάτη» και απευθυνόμενη σε β' πρόσωπο «Έσουν» η συγγραφέας εισάγει δυναμικά την ηρωίδα της στη σκηνή. Αμέσως μετά, η χρήση του α' προσώπου «Δεν ήθελα να το πιστέψω» συνδέει τα δύο πρόσωπα, του αφηγητή που είναι παρόν με τον απόντα συνομιλητή του. Ποια η σχέση τους; Ποια η ποιότητα αυτής της σχέσης; Ποια η κατάσταση του προσώπου που σε «ανύποπτο» χρόνο θα χαθεί; Τρία φραστικά σύνολα σ' αυτήν την παράγραφο πληροφορούν τον αναγνώστη δίνοντας απαντήσεις στα εν λόγω ερωτήματα.

1) Τα δυο πρόσωπα είναι καθισμένα «στη βερικοκιά που είχε φυτέψει ο μπαμπάς». Έτσι ορίζεται η αδελφική τους σχέση.

2) Η φράση «όλη η μνήμη που είχες χάσει» είναι ένας έμμεσος αλλά σαφής υπαινιγμός της άνοιας από την οποία έπασχε το αγαπημένο πρόσωπο. Έτσι δηλώνεται η κατάσταση του προσώπου.

3) Η ποιότητα αυτής της σχέσης δίνεται με την διατύπωση «μ' αγκάλιασες με λαχτάρα» (Εκ μέρους του αφηγητή έχουν διατυπωθεί τα χαρακτηριστικά της σχέσης στην προηγούμενη παράγραφο: «συμπόρευση», «σχέση ολόκληρης ζωής», «ανθεκτική στα δύσκολα και εύκολα»). Με την δραστική κίνηση «μ' αγκάλιασες» γεμάτη λαχτάρα πληροφορούμαστε για το βαθύ αίσθημα, την ψυχική ανάγκη, το ενστικτώδες και πηγαίο συναίσθημα του προσώπου που ανοίγει την αγκαλιά του κι αγκαλιάζει. Ενός προσώπου που, όπως είδαμε, είναι κλεισμένο στον κόσμο του. Ωστόσο, γίνεται εξωστρεφές και εκδηλωτικό με την παρουσία της αδελφής. Παρουσία ικανή να την ανασύρει από το σκοτεινό βυθό ενός λήθαργου, από το τέλμα της άνοιας, πιθανόν της συναισθηματικής άπνοιας· να την ανανεώσει, να την αναζωογονήσει, να τονώσει τα σημάδια της ζωής πάνω της. Δεν είναι μόνο αμοιβαία η αγάπη τους, αλλά και ικανή να εμφυσήσει τη ζωή. Όλα αυτά τα ερεθίσματα σκέψης, προκαλούνται στον αναγνώστη από τη εμπρόθετη λέξη «με λαχτάρα».

Η συγγραφέας στήνει ένα γλωσσικό περιβάλλον (κύρια χαρακτηριστικά του οποίου είναι ο ελλειπτικός λόγος, η επιλογή των λέξεων), και καλεί τον αναγνώστη να γίνει ο σιωπηλός μάρτυρας στην πορεία της προς τον ανεστραμμένο χρόνο. Στόχος της είναι να παρασύρει τον αναγνώστη στην πραγμάτωση του δικού της σχήματος του αδυνάτου.

Ας ψηλαφήσουμε το γλωσσικό αυτό περιβάλλον:

α) Λέξεις αμφίσημες που υπαινίσσονται τον θάνατο χωρίς να τον αποκαλύπτουν («αδιόρατα φευγάτη», «μισή εδώ μισή ήδη στο δρόμο»)· που προσημαίνουν το μελλούμενο, τον χρόνο της φυγής, κρατώντας πρόσωπα και πράγματα σ' ένα ημίφως («τη στιγμή του αποχαιρετισμού», «με κράτησες σε απόσταση τεντώνοντας τα χέρια») καταφέρνουν, συγκεράζοντας την έννοια του συμβατικού και του υπερβατικού χρόνου, να παρασύρουν τον αναγνώστη σ' έναν ου-τόπο, σε μιαν α-χρονία· όπου συνυπάρχουν στοιχεία δηλωτικά της ζωής, δηλαδή της ανθρώπινης παρουσίας («το βλέμμα τής βαθιάς θλίψης, σαν να ξαναγύρισε για μια στιγμή η μνήμη» ένα «πονηρό χαμόγελο σαν να [...]», «το χάδι στα μαλλιά») και συγχρόνως στοιχεία τής ανυπαρξίας, του κενού, της απώλειας συνειδήσης και του θανάτου (ο «παρατεταμένος αποχαιρετισμός», «το χέρι μένει στον αέρα»). Οι διαστάσεις του παρελθόντος και του παρόντος χρόνου, του εδώ και του επέκεινα φαίνεται να συγχέονται.

β) Η αφήγηση χωρίς να μακρηγορεί επιτείνει με μικρές περιόδους λόγου την ψευδαίσθηση ενός μη συμβατικού χρόνου. Τόσο ο αφηγητής όσο και ο αναγνώστης ξέρουν ότι αυτό που επιχειρείται είναι παραβίαση του φυσιολογικού – με τον ίδιο τρόπο που ο αναγνώστης γνωρίζει ότι ο νεκρός αδελφός είναι νεκρός κι ας ισχυρίζεται το αντίθετο. Έτσι η συγγραφή, αντικαθιστώντας την άγνοια του μελλοντικού θανάτου με τις γλωσσικές προσημάνσεις και επιλογές, πετυχαίνει να περιγράψει τον αποχαιρετισμό των δυο αδελφών όχι σαν να αγνοούν αλλά σαν να ξέρουν ότι αυτή η συνάντηση είναι όντως η τελευταία, ενόσω το αγαπημένο πρόσωπο βρίσκεται στη ζωή.

Το συγκεκριμένο τέλος, ωστόσο, δίνεται από το πρόσωπο που έφυγε – αυτό έδωσε λύση, αυτό «το χέρι που έμεινε μετέωρο στον αέρα, για αποχαιρετισμό, αργό και παρατεταμένο». Ο στόχος του κειμένου και της γραφής έχει επιτευχθεί. «Σαν να γαλήνεψε η ψυχή μου» θα καταλήξει το κείμενο της Μαρίας Στασινοπούλου. Ο θάνατος χωρίς αποχαιρετισμό, ο μεγαλύτερος φόβος έχει εξαλειφθεί. Η συγγραφέας καταφέρνει να είναι παρούσα στις τελευταίες στιγμές του αγαπημένου προσώπου. Κοντά της, δίπλα της. Μοιάζει σάμπως να προβαίνει στις τελευταίες τελετουργίες. Να κλείνει με τα χέρια της τα μάτια της αδελφής, να πλένει το αγαπημένο σώμα με κρασί, να προβαίνει σε όλες τις προαιώνιες τελετουργίες. Να εκπληρώσει το δικό της λατρευτικό χρέος. Τελειώνοντας, η βούληση του ανθρώπου να κρατήσει την «φεύγουσα» ψυχή ζωντανή δίπλα της, θα είναι πάντα ισχυρότερη από την ματαιότητα τής προσπάθειάς του. Έχουν δίκιο αυτοί που λένε πως η τέχνη δεν μπορεί να αλλάξει την πραγματικότητα. Είναι όμως ο μόνος τρόπος για να αντέξει κανείς το γεγονός του θανάτου.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΖΩΙΟΠΟΥΛΟΣ, Ο ΚΛΕΦΤΗΣ ΤΩΝ ΤΖΙΤΖΙΦΩΝ (ΑΡΜΟΣ 2021)

ΔΩΡΑ ΜΟΝΙΟΥΔΗ-ΓΑΒΑΛΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Παντελής Ζωιόπουλος υπηρέτησε ως αναπληρωτής καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο «Ζωοτεχνία-Ζωολογία» και ως καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο «Διατροφή Ζώων και Έλεγχος Ζωοτροφών» στο Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων «Οργάνωση και Διαχείριση Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων» με έδρα το Αγρίνιο, από το 1999 μέχρι το 2010, που έγινε η συνταξιοδότησή του. Εργαστηριακός ερευνητής, ειδικός στα θέματα των διατροφικών κρίσεων, με θητεία στο Δημόσιο και στις Βρυξέλλες σε επιτελικές θέσεις, με πολλές δημοσιεύσεις και αναφορές από άλλους ερευνητές στο έργο του. Είναι διανοούμενος τεχνοκράτης και γνωρίζει καλά την ιστορία της ελληνικής γεωργίας. Υπήρξε μαθητής σπουδαίων φιλόλογων αποκτώντας άριστες σχέσεις με την πένα. Γράφει με προσοχή στη σωστή εκφορά του ελληνικού λόγου, όντας «λεξιλάγνος». Μετά την αφυπηρέτησή του διέθεσε πολύ χρόνο στη λογοτεχνία με τη συγγραφή βιβλίων, επιφυλλίδων σε εφημερίδες και άρθρων. Μεταξύ των βιβλίων του: Θεόφιλος, ο ιδιοφυής σαλός (2008), Η τρέλα στο πιάτο μας (2012), Μεγαλοφυείς κι αδικοχαμένοι (2016), κ.ά.

Η αυτοβιογραφία του σε δώδεκα κεφάλαια αποτελεί, όπως γράφει στον πρόλογο, «Μια ντουζίνα νταμιτζάνες: άλλες με γλυκό κρασί και άλλες με ξύδι», και περιλαμβάνει τις αναμνήσεις του από περιόδους της ζωής του: οικογένεια, σόι, γειτονιά, δημοτικό, γυμνάσιο, πανεπιστήμιο, στρατός, αλλοδαπή, δημόσιο, Βρυξέλλες, καθηγεσία, αφυπηρέτηση. Με την αυτοβιογραφία του δίνει, όπως αναφέρει, την «απολογία» την από του φοβερού βήματος». Ο Ζωιόπουλος γεννημένος το 1945, εννέα μήνες μετά τη λήξη της γερμανικής κατοχής στην Ελλάδα και την Απελευθέρωση, μεταφέρει στο βιβλίο του τα ίχνη της μακράς διαδρομής του με χιούμορ και αυτοσαρκασμό. Δίνει την εικόνα της αθηναϊκής γειτονιάς όπου μεγάλωσε, του Ζωγράφου, και των συνθηκών διαβίωσης στα δύσκολα μεταπολεμικά χρόνια. Καταγράφει την έλλειψη των αγαθών της καθημερινότητας και τα παιδικά παιχνίδια της εποχής του. Μεταφέρει τις αναμνήσεις του από όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης που διήνυσε, από το δημοτικό σχολείο μέχρι τη Γεωπονική Σχολή στο Βοτανικό και τις απαιτητικές μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές του στο Αμπερντν της Σκωτίας.

Στην αυτοβιογραφία του καταθέτει τη σοφία της μακρόχρονης διαδρομής του στην επιστήμη υιοθετώντας τον ορισμό «καλός επιστήμων είναι αυτός που πάνω απ' όλα διαβάσει και ενημερώνεται. Μελετάει και εκπαιδεύεται συνεχώς. Έχει περιέργεια για το νέο, αμφισβητεί και θέτει ερωτήματα». Αποδίδει τιμή στη μνήμη φίλων που έφυγαν. Δίνει μια τοιχογραφία της ζωής στη μεταπολεμική Αθήνα. Καταγράφει την ιστορία των πανεπιστημιακών τμημάτων στο Αγρίνιο στο κεφάλαιο με τον χαρακτηριστικό τίτλο «Η καθηγεσία. Αλλιώς τα περίμενα». Η αφήγηση του Ζωιόπουλου από τη εποχή της αθωότητάς του μέχρι τα χρόνια μετά την αφυπηρέτηση αποτελεί ένα απολαυστικό ανάγνωσμα.

ΕΙΝΜΑΛ ΙΣΤ ΚΕΙΝΜΑΛ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΒΑΣΤΑΧΤΗ ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΤΟΥ ΜΙΛΑΝ ΚΟΥΝΤΕΡΑ

ΧΑΡΑ ΛΑΓΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Νίτσε, ένας από τους σπουδαιότερους φιλοσόφους του 19ου αιώνα, διακήρυττε μέσα από τα έργα του δύο θεμελιώδεις αρχές. Πρώτον, την ιδέα του ευρωπαϊκού νιχιλισμού, που αφορά την πτώση όλων των αξιών και τον επαναπροσδιορισμό τους και δεύτερον, την άποψη για την αέναη επιστροφή και την ατέρμονη επανάληψη της ζωής. Οι δύο αυτές φιλοσοφικές έννοιες αποτελούν εφελτήριο για τον Κούντερα και σημείο εκκίνησης για τη συγγραφή του μυθιστορήματος *Η αβάσταχτη ελαφρότητα της ύπαρξης*.

Το αριστουργηματικό αυτό μυθιστόρημα του Τσέχου συγγραφέα προσεγγίζει σύνθετα υπαρξιακά προβλήματα αναφορικά με τη «βαρύτητα» ή την «ελαφρότητα» της ανθρώπινης ζωής. Ο συγγραφέας στον απόηχο των μεγάλων ιδεών της αριστεράς, σκιαγραφεί ενδελεχώς τους ήρωές του, φιλοσοφεί, διαπιστώνει τη ματαιότητα της ζωής, ασκεί δριμεία κριτική στα κοινωνικά στερεότυπα, αντιπαραβάλλει την παροδικότητα με την περιodikότητα του «είναι» για να καταλήξει σε μια καθολική και κατηγορηματική παραδοχή: η αξία και η ουσία της ύπαρξης δεν αποτελεί συνεπαγωγή της συγκρουσιακής σχέσης βαρύτητας/ελαφρότητας και της επιτηδευμένης υιοθέτησης μιας κοινωνικά αποδεκτής στάσης ζωής, αλλά προκύπτει

από την ελευθερία της παρορμητικής διαμόρφωσης ενός προσωπικού *es muss sein* (=πρέπει). Ειδιάλλως, οδηγείται απαρέγκλιτα σε ένα αισθητικό κιτς.

Το φιλοσοφικό υπόβαθρο του μυθιστορήματος και η απόπειρα του συγγραφέα να εμψύσησει τα πνευματικά του ιδεώδη στον αναγνώστη καταργούν την ευθύγραμμη αφήγηση και δημιουργούν μια αίσθηση κυκλικότητας. Ο δαιδαλώδης τρόπος γραφής του Κούντερα συνάδει απόλυτα με τις υπαρξιακές ιδέες που εξετάζει και ερμηνεύει στο έργο του. Όσον αφορά τον αφηγηματικό χρόνο, βρισκόμαστε στην Πράγα, την γενέτειρα του συγγραφέα, κατά το πολυτάραχο '68, όταν οι προσπάθειες του Ντούμπτσεκ για τη μεταρρύθμιση του μονολιθικού κομμουνιστικού ιδεολογήματος καταστέλλονται από την έφοδο των Σοβιετικών.

Μέσα σε αυτό το κλίμα, παρακολουθούμε τον Τόμας, την Τερέζα, τον Φραντς και τη Σαμπίνα, ανθρώπους από διαφορετικά κοινωνικά στρώματα, με διαφορετικό μορφωτικό επίπεδο και με εκ διαμέτρου αντίθετες πεποιθήσεις να αναζητούν εναγωνίως το νόημα της ζωής, να θεοποιούν τον έρωτα και να τον υμνούν ως ύψιστο ιδεώδες, να αναζητούν ερείσματα, να αποδομούν παραδεδομένες αρχές και, στο τέλος, να αναθεωρούν την ίδια τους την ύπαρξη.

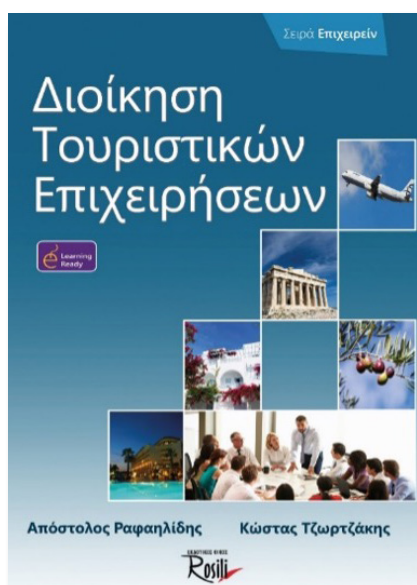

ΕΝΑΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΛΟΣ ΕΔΙΠ, ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο κλάδος του τουρισμού αφορά σε είδος οικονομικής δραστηριότητας, που αναγνωρίζεται ως πολύ σημαντικό για την Ελλάδα. Ταυτόχρονα, είναι ένας πιθανώς παραγνωρισμένος κλάδος, υπό την έννοια ότι θεωρείται ως κλάδος «ευκαιρίας», στον οποίο κανείς μπορεί σχετικά εύκολα να εισέλθει και να αποκομίσει γρήγορα κέρδη.

Από πλευράς μελέτης του τρόπου διοίκησης των τουριστικών επιχειρήσεων, η διαθέσιμη βιβλιογραφία στην ελληνική γλώσσα είναι πολύ περιορισμένη. Η υπάρχουσα ασχολείται κυρίως με επιμέρους είδη τουριστικών επιχειρήσεων, όπως π.χ. η διοίκηση επιχειρήσεων εστίασης και ψυχαγωγίας ή η διοίκηση ξενοδοχειακών επιχειρήσεων. Παρότι οι τουριστικές επιχειρήσεις είναι βεβαίως επιχειρήσεις με τη γενικότερη έννοια, παρουσιάζουν αρκετές ιδιομορφίες. Στο βιβλίο *Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων* των Απόστολου Ραφαηλίδη και Κώστα Τζωρτζάκη (εκδ. Rosili, 2020), γίνεται μια προσπάθεια να αξιοποιηθούν οι σύγχρονες προσεγγίσεις της διοίκησης επιχειρήσεων, όπως ειδικότερα ταιριάζουν στις τουριστικές επιχειρήσεις όλων

των ειδών. Έτσι, πέρα από τις επιχειρήσεις διαμονής και εστίασης, που πρώτες έρχονται στο μυαλό μιλώντας για τουρισμό, στο βιβλίο γίνεται ξεκάθαρο μέσα από παραδείγματα και μικρές μελέτες περιπτώσεων ότι ο τομέας περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και τις επιχειρήσεις ταξιδιών και μεταφορών, διασκέδασης, αναψυχής, πολιτισμού, τα τουριστικά γραφεία, τους οργανισμούς διαχείρισης προορισμών, καθώς και κυβερνητικούς και μη-κυβερνητικούς οργανισμούς τουρισμού.

Μεταξύ των θεμάτων που εστιάζουν ειδικότερα στις τουριστικές επιχειρήσεις, με τα οποία καταπιάνονται οι συγγραφείς, εντοπίζονται και τα εξής: οι ιδιαιτερότητες του κλάδου του τουρισμού, θέματα εργασίας και στελέχωσης επιχειρήσεων στον τουρισμό (χαρακτηρίζεται ως κλάδος έντασης εργασίας με υψηλή εποχικότητα), η διαχείριση της πληροφορίας και της γνώσης στις τουριστικές επιχειρήσεις, το μάνατζμεντ ολικής ποιότητας και η διαχείριση ποιότητας στον τουρισμό, η διαχείριση της χωρητικότητας, καθώς και κάποια ζητήματα που σχετίζονται με τις ιδιαιτερότητες της χρηματοοικονομικής διαχείρισης των τουριστικών επιχειρήσεων. Το βιβλίο είναι γραμμένο σε απλή γλώσσα, με πολλά παραδείγματα, διαγράμματα και με ερωτήσεις προς συζήτηση, αποτελώντας ένα πολύ καλό πρώτο βήμα για την κατανόηση του θέματος της διοίκησης των τουριστικών επιχειρήσεων.

[UN]-STABLE: ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΜΙΚΡΟΥ ΜΗΚΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΔΕΟΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΜΟΥΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΟΝΗΣ

ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΓΙΩΡΓΗΣ ΧΑΡΙΤΑΤΟΣ

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Πολλά είναι τα παραδείγματα καλλιτεχνικών έργων στην ιστορία του κινηματογράφου, στα οποία οι δημιουργοί καταπιάστηκαν με την ιδέα της μεταφοράς και αναπαράστασης ψυχικών ασθενειών στη μικρή ή/και μεγάλη οθόνη. Λόγω μιας βαθύτερης εσωτερικής ανάγκης τους να επιστρέφουν σε ζητήματα που άπτονται του ανθρώπινου ψυχισμού, καταλήγουν να βλέπουν την καλλιτεχνική δημιουργία, ως ένα είδος κοινωνικής σφυγμομέτρησης, λειτουργώντας ως ψυχογράφοι και ηθογράφοι. Χαρακτηριστικότερα παραδείγματα είναι οι Ingmar Bergman, Jean-Luc Godard, Kubrick, αλλά και πολλοί άλλοι.

Αυτή ήταν ίσως και η βαθύτερη αιτία που οδήγησε, αρχικά, στην επιλογή της θεματολογίας του ηχητικού καλλιτεχνικού έργου «Nine Mortal Sins». Το εν λόγω έργο πραγματεύεται το ζήτημα της ψυχικής υγείας, και κατ' επέκταση διάφορες μορφές διαταραχής της μέσω της αναπαράστασης της ψυχολογικής κατάστασης

ασθενών που πάσχουν από εννέα από τις πιο κοινές ψυχικές και νοητικές διαταραχές, με την απόδοση πεζών και ποιημάτων πλαισιωμένων από ανάλογο ηχητικό σχεδιασμό (sound design) και μουσική. Το τελικό αποτέλεσμα περιγράφεται πληρέστερα με τον όρο ηχητικό θέατρο (audio theater).

Η ταινία μικρού μήκους «[UN] – STABLE» πραγματεύεται μια μέρα από την καθημερινή ζωή ενός ασθενούς με Ιδεοψυχαναγκαστική Διαταραχή (OCD) και αποτελεί οπτικοποίηση του ένατου αποσπάσματος του προαναφερθέντος ηχητικού έργου. Επιλέχθηκε ως το πιο επίκαιρο και ως αυτό που προσομοίαζε ήδη σε μια ολοκληρωμένη κινηματογραφική δομή, για να ενισχυθεί με κινούμενη εικόνα. Άλλωστε, η εξαιρετικά λεπτή φύση, αλλά και το βάθος του αντικειμένου, συνιστούσαν μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για τη χρησιμοποίηση της επιπρόσθετης ποικιλίας των εκφραστικών μέσων που παρέχει ο κινηματογράφος. Και τα δύο projects σχεδιάστηκαν και πραγματοποιήθηκαν την περίοδο του δεύτερου lockdown. Η επιδημιολογική κρίση και το γενικότερο πλαίσιο του εγκλεισμού ενίσχυσε την ενδόμυχη ανάγκη μας για έκφραση, αλλά έφερε και εμάς τους ίδιους αντιμέτωπους με τους εσωτερικούς μας δαίμονες. Παρά τις δυσμενείς συνθήκες, εν τέλει υπερίσχυσαν η καλλιτεχνική έμπνευση και έκφραση.

Αυτό οδήγησε σε ένα νέο δημιουργικό ταξίδι. Ως βάση χρησιμοποιήθηκε η υπάρχουσα λεκτική ερμηνεία από τον Γιώργη Χαριτάτου (voice acting) του γνωστού ποιήματος του Neil Hilborn «OCD». Υπό τις σκηνοθετικές

οδηγίες και οπτικές εμπνεύσεις του Δημήτρη Χρόνη, ο πρωταγωνιστής ενίσχυσε με κινήσεις και εκφράσεις, ωσάν βουβό κινηματογράφο, το προαναφερθέν ηχητικό απόσπασμα. Η υποκριτική του βασίστηκε με συγχρονισμένες κινήσεις και εκφράσεις επάνω στον ήχο, ο οποίος υποκίνησε την ερμηνεία. Πρόκειται για ένα είδος καλλιτεχνικής ανατροφοδότησης (artistic feedback), με το τελικό αποτέλεσμα να είναι ένα οπτικοακουστικό δημιούργημα που επιχειρεί να προσεγγίσει την κινηματογραφία από τη σκοπιά της «ποίησης σε κίνηση». Τα γυρίσματα έγιναν σε διάφορα γνωστά σημεία της πόλης των Πατρών.

Σύνοψη:

Σταθερός στις κινήσεις, με τελετουργική ακρίβεια, ο πρωταγωνιστής διανύει το χρονικό μιας ημέρας ως ένδειξη της ασθένειάς του. Μέσα από φαινομενικά απλές εκδηλώσεις της καθημερινότητας του ήρωα και τις αντιδράσεις του σε αυτές, διακρίνονται οι βαθύτερες επιπτώσεις της ασθένειας στον ψυχισμό του. Ωστόσο, ένας παράγοντας αλλάζει τα πάντα: η αγάπη είναι πάντα εκεί, ως ένδειξη του φωτός στη ζωή του, αλλά και του σκότους.

Μπορείτε να παρακολουθήσετε τα projects στους εξής συνδέσμους:

<https://www.youtube.com/watch?v=7aejZLfKFLI> (Nine Mortal Sins)

<https://www.youtube.com/watch?v=qWE3PIqWXmo> (Un-Stable)

Ο **Δημήτρης Χρόνης** (1986) είναι απόφοιτος του τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Πατρών, αλλά και του μεταπτυχιακού προγράμματος Ακουστικού Σχεδιασμού και Ψηφιακού ήχου του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Ασχολείται με την κινηματογράφηση αλλά και την επεξεργασία εικόνας και ήχου σε επίπεδο post production. Το [UN] – STABLE είναι η δεύτερη ταινία μικρού μήκους σε αποκλειστικά δική του επιμέλεια, με την πρώτη (M.I.A) να έχει συμμετάσχει, μεταξύ άλλων, στο 9ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων.

Ο **Γιώργης Χαριτάτος** (1993) είναι Υποψήφιος Διδάκτορας του τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Λαμβάνει υποτροφία από το Ίδρυμα Κ. Καραθεοδωρή για την εκπόνηση της διατριβής του. Από το 2005 μέχρι σήμερα έχει συμμετάσχει σε αρκετές θεατρικές παραστάσεις και τα τελευταία δύο χρόνια σε μικρού και μεγάλου μήκους κινηματογραφικές παραγωγές, ως ερασιτέχνης ηθοποιός. Ερευνητικά του ενδιαφέροντα είναι η Συγκριτική Λογοτεχνία και η Πρόσληψη του αρχαιοελληνικού δράματος.

Είδος: Θρίλερ, Μυστηρίου / Διάρκεια: 1 ώρα και 45 λεπτά / Σκηνοθεσία: Régis Roinsard / Πρωταγωνιστούν: Lambert Wilson, Alex Lawther / Μουσική: Jun Miyake / Έτος Παραγωγής: 2019 / Χώρα Παραγωγής: Γαλλία / Γλώσσα Παραγωγής: Γαλλικά

Περιγραφή: Εννιά επαγγελματίες στον χώρο της λογοτεχνικής μετάφρασης εργάζονται για τη μεταφορά σε διαφορετικές γλώσσες ενός βιβλίου που γνώρισε προσφάτως μεγάλη επιτυχία. Χώρος εργασίας τους μια ανθρακαποθήκη. Εργάζονται υπό επιτήρηση και υπόκεινται σε περιορισμούς χάριν επαγγελματικού απορρήτου. Όταν κάποιος απειλεί την εκδοτική εταιρεία πως υπάρχει περίπτωση να διαρρεύσει μέρος του υλικού στο διαδίκτυο, ξεκινά η περιπέτεια των εννέα ηρώων και των υπολοίπων εμπλεκομένων.

Η γαλλική παραγωγή “Les Traducteurs” (τίτλος στα ελληνικά: «Οι Μεταφραστές»), συνδυάζει την γαλλική φινέτσα με τα ανατρεπτικά στοιχεία. Όπως συμβαίνει συχνά στον κόσμο της μυθοπλασίας, με σημείο αφετηρίας ένα συμβάν που φέρνει κοντά τους πρωταγωνιστές (η επικείμενη παγκοσμίου βεληνεκού επιτυχία του βιβλίου *Daedalus*), η δράση ξετυλίγεται μέσα από περιγραφές και ανατροπές, μέσα από ερωτήματα και πιθανές απαντήσεις που σχετίζονται με τον κόσμο των βιβλίων, των αναγνωστών, των δημιουργών, όπως είναι οι συγγραφείς και οι μεταφραστές, και των υπολοίπων εμπλεκομένων, όπως οι εκδότες. Μέσα από τη συγκεκριμένη παραγωγή αναδεικνύονται οι ρόλοι που αναλαμβάνει κάθε χαρακτήρας και οι δυνατότητες που έχει να καταχραστεί την εξουσία ή την επιρροή που διαθέτει.

Το πρωτοποριακό στοιχείο αυτής της ταινίας είναι οι ανατροπές και η ανάπτυξη ενός μυστηρίου προς επίλυση. Κάθε χαρακτήρας έχει τα δικά του ερωτήματα και τις δικές του σκέψεις για το πρόβλημα το οποίο έχει προκύψει. Το θέμα είναι πως ο καθένας το χειρίζεται διαφορετικά με αποτέλεσμα οι φανερές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στους χαρακτήρες να συνθέτουν ένα τελικό αποτέλεσμα μη αναμενόμενο. Πρόκειται για μια παραγωγή που έχει ως κεντρικό της άξονα ένα βιβλίο και ταυτόχρονα η ίδια θυμίζει βιβλίο καθώς περιέχει ποικιλία συμβάντων, χαρακτήρων και αλληλοεπιδράσεων, τα οποία έχουν ως τελική έκβαση την ανάπτυξη στοιχείων ψυχολογικού θρίλερ που κινείται γύρω από τη λογοτεχνία και την αγάπη για αυτήν με πολλούς διαφορετικούς τρόπους.

Η διαφορετική προέλευση, η εμφάνιση, ο τρόπος δράσης και έκφρασης των συμμετεχόντων στο συγκεκριμένο μεταφραστικό εγχείρημα αναδεικνύει τους τρόπους με τους οποίους πολλοί διαφορετικοί άνθρωποι μπορούν να εργάζονται για κοινό σκοπό με εντελώς όμως διαφορετικές καταβολές.

Τελικά η αγάπη για τα βιβλία κλονίζεται από την προσκόλληση στο κέρδος και την φήμη. Ως πού θα ήταν ικανός να φτάσει ένας εκδότης προκειμένου να βγει κερδισμένος από την επιτυχία ενός λογοτεχνικού εγχειρήματος όπως το *Daedalus*; Ποια θα μπορούσε να είναι η αντίδρασή του όταν λαμβάνει ένα μήνυμα που του λέει πως δεν μπορεί να κατακτήσει όσα επιθυμεί σε επίπεδο εμπορικής επιτυχίας; Ποιοι είναι οι βασικοί του ύποπτοι και πώς σχεδιάζει να τους συμπεριφερθεί; Τελικά ποιος έχει κλέψει τις σελίδες του βιβλίου;

Οι πρώτες μαζικές μεταναστευτικές ροές από την Ελλάδα προς τις ΗΠΑ εμφανίστηκαν στις αρχές του 20ού αιώνα. Η Πάτρα ήταν ένα από τα κεντρικά λιμάνια αυτής της μεγάλης μετανάστευσης. Την περίοδο 1890-1911, οι περισσότεροι μετανάστες κατάγονταν από τις αγροτικές περιοχές της Πελοποννήσου. Πολλοί από τους ανθρώπους που έφευγαν, μπορεί ίσως να έβλεπαν για πρώτη φορά θάλασσα αλλά σίγουρα ήθελαν να ταξιδέψουν «πέραν του πορθμού της Γιβραλτάρης», «εν τη τρίτη θέσει...», «εκ Πατρών κατ' ευθείαν διά Νεάν

Υόρκην». Η διαφήμιση της «Αυστροαμερικάννας» είναι απόλυτα συντονισμένη με τα όνειρα και τις ελπίδες τους. «Ατμόπλοια νεότευκτα με διπλούς έλικας και με ασύρματον τηλεγράφων. Υπηρεσία και ιατρός Έλληνες. Τροφή Ελληνική και άφθονος», γράφει η λεζάντα.

Στο βιβλίο του Θανάση Βαλτινού, *Το Συναξάρι του Ανδρέα Κορδοπάτη*, ο αφηγητής περιγράφει αρκετά διαφορετικά τις συνθήκες στο πλοίο: «Για φαγητό έσφαζαν και μας έδιναν κάτι παλιάλογα. Τα βλέπαμε, τα είχαν στα αμπάρια, και τα σιχαινόμασταν. Τρεις τέσσεροι από μας τα έτρωγαν, έκλειναν τα μάτια, η καρδιά τους το δεχότανε. Οι άλλοι κιντυνεύαμε από ασитία. [...] Έπειτα άρχισε να κοχλάζει η ψείρα. Κάθονταν όρθιες στα πανωφόρια των επιβατών, άσπρες με ουρά. Και όλοι μαρτύραγαν από φαγούρα ατέλειωτη».

Στο τέλος του ταξιδιού, στένευε απότομα η γραμμή των οριζόντων:

«Πλεύρισε το καράβι στο λιμάνι, το λιμάνι πατωμένο, το τελωνείο απάνω στα νερά. Φαίνεται πως η Αυστροαμερικάννα έβγαζε πολλούς λαθραίους ελεύθερους να φεύγει ο καθένας για το δικό του μέρος, και οι άλλες εταιρείες παραπονέθηκαν. Έτσι η αμερικάνικη κυβέρνηση έστειλε επιτροπή να επιθεωρήσει πάλι τους ανθρώπους. Ήρθε ο γιατρός κι άρχισε να εξετάζει έναν έναν. Όποιος ήταν καλός του 'δινε μια κάρτα με μπλε μολύβι κι έγραφε απάνω οράιτ, αμερικάνικα. Όποιος δεν ήταν καλός του 'δινε σκαρτ με κόκκινο. Καθένας που πέρναγε με μπλε πήγαινε στην επιτροπή, έδινε το χαρτί, το διάβαζαν καλά, τον έδιωχναν. Τους άλλους τούς έβαζαν κάτω στο αμπάρι. Έφτασε η σειρά της παρέας μου, άρχισαν από τον πρώτο μέχρι τον τελευταίο που ήμουνα εγώ. Μου 'δωσε κόκκινο ο γιατρός, των άλλων μπλε.

Πάει, γυρίζω πίσω, λέω.

Και οι σύντροφοί μου με κοίταζαν αμίλητοι. Γυρίζω, το σκαρτ είναι γύρισμα το οράιτ όχι. Πέρασαν όλοι από την επιτροπή, τους έδιωξαν.

Φτάνω εγώ, με παίρνουν με κατεβάζουν κάτω. Πρόλαβα φώναξα του αδερφού μου, είχε είκοσι δολάρια απάνω του. Του είπα να μου αφήσει τα μισά, θα τα χρειαζόμουν.

Κόντενε βράδυ, ο ήλιος έπεφτε.

Του λέω, αν είσαι ακόμα το πρωί εδώ, έλα να ιδωθούμε και φέρε τίποτα καλά.

Δεν ήρθε. Κι έμεινα μαζί με τους άλλους».